

سخن نخست

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلاة والسلام على خير خلقه ونور عرشه سيدنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين.

در جهان کنونی سازمان‌های معاصر به منظور دستیابی به اهداف پلان شده در مدت زمان محدود، نیازمند برنامه ریزی دقیق، منسجم و مدیریت عالی در تمام عرصه‌ها می‌باشند.

داشتن پلان و برنامه، هدف مند بودن یک سازمان و نهاد را نشان می‌دهد. نهادهای تحصیلات عالی که مرکز تربیه-ی کادرهای جوان متعهد و متخصص برای آینده‌ی کشور است، بیشتر از دیگران نیازمند برنامه ریزی و انجام فعالیت‌های از قبل پلان شده است. در ترتیب یک پلان خوب بر علاوه‌ی تبیین نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها، امکانات و منابع موجوده نیز اولویت بندی گردیده و بر مبنای ظرفیت‌های موجود، اهداف قابل حصول، پیش بینی می‌گردد.

پوهنچی شرعیات پوهنتون تخار با توجه به رشد و پیشرفت علم و دانش در عرصه‌های مختلف و با درک وضعیت کنونی پلان استراتژیک پنج‌ساله‌ی خود را تدوین و حتی الامکان بر تطبیق و دستیابی به اهداف پلان شده دران تلاش خواهد نمود.

پلان استراتژیک قبلی این پوهنچی تا حدودی قابل ملاحظه‌ی موفقیت تطبیق داشته که بیانگر تلاش و توجه رهبری پوهنچی بوده و در عین حال، حسن نیت، همکاری کار مشترک استادان، کارمندان، محصلان و کارکنان خدماتی این پوهنچی را نشان می‌دهد.

پلان کنونی بر اثر تشریک مساعی و مشوره‌های سالم، استادان، محصلان و شرکای کاری ترتیب گردیده که ضمن سپاس‌گزاری از تمام دوستان که در تدوین آن سهم گرفتند، از کمیته‌ی محترم پلان‌گذاری و نظارت از تطبیق پلان-های پوهنچی با خلوص نیت و از صمیم قلب مراتب امتنان و تشکری خود را بیان می‌دارم که روزهای متمادی در تدوین این سند ارزش مند با تحمل خستگی و تکلیف زحمت کشیدند.

با احترام

پوهندوی رحیم الله پیمان

سرپرست دانشکده شرعیات

فهرست مطالب

۱. مقدمه

فصل اول

کلیات

۲. تاریخچه

۳. تشکیلات اداری دانشکده شرعیات

۴. اعضای کادر علمی پوهنحی در سال تحصیلی ۱۴۰۲ ش

۵. تعداد محصلان پوهنحی در سال ۱۴۰۲ ش

۶. زیر بنا

۶. مقاطع تحصیلی

فصل دوم

دیدگاه، ماموریت، ارزش ها، اهداف و تحلیلی بر اهداف استراتژیک پلان قبلی

۷. دیدگاه / چشم انداز (vision)

۷. ماموریت / رسالت (mission)

۷. ارزشها

۷. اهداف کلی و آموزشی

۱۰. تحلیلی بر وضع موجود و دستاوردهای پوهنحی در پنج سال گذشته

فصل سوم

تحلیل عوامل محیطی

۱۷. تحلیل عوامل محیط خارجی (فرصت ها و تهدید ها)

۱۹. تحلیل عوامل محیطی (داخلی و خارجی) طبق تحلیل سوات (SWOT)

فصل چهارم

اهداف پلان استراتژیک پنج ساله (۱۴۰۲ - ۱۴۰۶)

۲۰. ۱. برنامه های علمی

۲۰. ۱.۱. ایجاد دیپارتمنت ها و رشته های تحصیلی جدید

۲۰. ۲.۱. ارتقای ظرفیت اعضای کادر علمی و اداری

۲۱. ۳.۱. معقول سازی تناسب میان شاگرد و استاد

۲۱. ۴.۱. بازنگری نصاب درسی

۲۲. ۵.۱. آپدیت کتلاک برای معرفی برنامه های علمی

۲۲. ۶.۱. ایجاد و انکشاف توأمیت ها و تفاهم نامه ها

۲۳. ۷.۱. تقویت کمیته ی تضمین کیفیت و اعتبار دهی

۲۳. ۸.۱. آموزش الکترونیکی

۲۵. ۲. تحقیقات علمی

۲۵. ۱.۲. تقویت کمیته ی تحقیق

۲۵. ۲.۲. پلان گذاری هدف مند

۲۵. ۳.۲. تقویت ظرفیت و مهارت های تحقیقی استادان و محصلان

۲۵. ۴.۲. تدارک هزینه ی مالی

۲۵. ۵.۲. فراهم سازی تسهیلات لازم برای چاپ و نشر مقالات و آثار تحقیقی استادان و محصلان

۲۶. ۶.۲. ایجاد دیتابیس (Data Base)

۲۶. ۷.۲. ایجاد فضای رقابتی

- ۸,۲. نظارت و ارزیابی ۲۶
- ۹,۲. انکشاف منابع معلوماتی ۲۶
۳. کلینیک حقوقی (Legal Clinic) ۲۷
- ۱,۳. شامل شدن تشکیل کلینیک در تشکیل رسمی پوهنتون ۲۷
- ۲,۳. بازنگری و انکشاف نصاب ۲۷
- ۳,۳. مساعدت‌های حقوقی ۲۷
- ۴,۳. برنامه آگاهی دهی حقوقی ۲۷
- ۵,۳. تقویت ظرفیت حقوقی محصلان ۲۸
- ۶,۳. ایجاد برنامه‌های عایداتی ۲۸
۴. ظرفیت اکادمیک و اداری ۲۹
- ۱,۴. جذب و استخدام اعضای کادر علمی بیشتر ۲۹
- ۲,۴. استخدام کارمندان مورد نیاز ۲۹
- ۳,۴. انکشاف ظرفیت جذب محصلان ۳۰
- ۴,۴. تطبیق پروسه‌ی ارزیابی استادان ۳۰
- ۵,۴. اطلاع رسانی در مورد آزادی اکادمیک ۳۰
۵. اداره و رهبری ۳۰
- ۱,۵. تعهد و التزام در تطبیق قوانین، مقررات، لوایح، طرز العمل‌ها و تصاویر ۳۰
- ۲,۵. تقویت کمیته‌های کاری پوهنحی ۳۰
- ۳,۵. ایجاد کمیته‌ی نظارت از پلان‌ها ۳۱
- ۴,۵. اقدامات لازم جهت رسیدن به استقلالیت اکادمیک ۳۱
- ۵,۵. مبارزه با کارشکنی و فساد ۳۱
- ۶,۵. تطبیق پروسه‌ی مستند سازی فعالیت‌ها ۳۱
- ۷,۵. ایجاد دیتابیس یا سیستم ذخیره معلومات در مورد استادان ۳۲
۶. خدمات محصلان ۳۳
- ۱,۶. ایجاد دیتابیس محصلان ۳۳
- ۲,۶. ایجاد شورا و کمیته‌های کاری محصلان ۳۳
- ۳,۶. ایجاد کمیته‌ی فارغان ۳۳
- ۴,۶. تدوین پالیسی انضباطی ۳۳
- ۵,۶. تهیه‌ی میکانیزم نظارتی از تطبیق پالیسی‌ها ۳۳
- ۶,۶. تدویر برنامه‌های آگاهی دهی برای محصلان ۳۳
- ۷,۶. تطبیق میکانیزم رسیدگی به شکایات و انتقادهای محصلان ۳۳
- ۸,۶. فراهم سازی سفرهای علمی ۳۴
- ۹,۶. برگزاری کورس‌های آموزشی ۳۴
۷. سهم‌گیری در انکشاف جامعه ۳۵
- ۱,۷. پلان‌گذاری و تطبیق پروژه‌های تحقیقی هدف‌مند ۳۵
- ۲,۷. ایجاد برنامه‌های آگاهی دهی حقوقی در چوکات کلینک حقوقی ۳۵
- ۳,۷. راه اندازی برنامه‌های فرهنگی ۳۵
۸. کسب عواید و جلب مساعدت‌ها ۳۵
- ۱,۸. ایجاد برنامه‌ی ماستری ۳۶
- ۱,۸. انکشاف ظرفیت جذب محصلان در برنامه‌های شبانه ۳۶
- ۲,۸. ایجاد برنامه‌های عایداتی در چوکات کلینک حقوقی ۳۶

- ۳,۸. ظرفیت سازی و دونر یایی برای پروژههای تحقیقی ۳۷
- ۴,۸. ایجاد صندوق اعانه ۳۷
۹. زیربناها ۳۷
۱۰. محیط زیست و سوسبزی ۳۷
- اولویتها ۳۸
۱. اهداف درجه یکم ۳۸
۲. اهداف درجه دوم ۳۸
۳. اهداف درجه سوم ۳۹

مقدمه

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه.

خداوند متعال را سپاسمندیم که توفیق عنایت فرمود تا پلان راهبردی پنج ساله‌ی پوهنحی شرعیات پوهنتون تخار را جهت بهبود و ارتقای کمی و کیفی این نهاد و برای انجام بهتر رسالت و نایل آمدن به اهداف بزرگ تعیین شده، تدوین نماییم.

بر مبنای نظریه‌های جدید رهبری و مدیریت، هر سازمان و نهادی از جمله نهادهای تحصیلات عالی نیازمند الگوهای برای پلان‌گذاری و پیشبرد فعالیت‌های آن نهاد است. بر اساس این الگوها، مدیران وضع موجود مؤسسه خود را ارزیابی نموده، نقاط قوت و ضعف آن را شناسایی، فرصت‌ها و تهدیدهای محیطی را مشخص می‌نمایند. امکانات و منابع را اولویت بندی نموده و بر اساس آن استراتژی راهبردی معینی را تدوین و در روشنایی آن با یک نگاه نظام‌مند، اداره و مؤسسه‌ی مربوطه را به سمت اهداف و آرمان‌های معین و مشخص سوق می‌دهند.

پلان استراتژیک پوهنحی شرعیات نیز بر اساس همین الگو تدوین یافته و محتوای اسناد این پلان راهبردی در مطابقت با پلان استراتژیک ریاست محترم پوهنتون تخار و پلان استراتژیک ملی تحصیلات عالی با در نظر داشت معیارهای یازده گانه‌ی ارتقای کیفیت و اعتبار دهی تدوین گردیده است. قابل ذکر است که در تدوین این پلان با تمام اعضای کادر علمی و اداری پوهنحی، محصلان نخبه و تا حد امکان با ادارات ذی‌ربط و ذی‌علاقه مشوره و نظرخواهی صورت گرفته، دیدگاه‌های مفید آن‌ها در تهیه‌ی پلان در نظر گرفته شده است. امید است این پلان، که یک برنامه جامع پنج ساله است، ما را یاری نماید تا با گام‌های متین و استوار به سوی اهداف عالی که همانا عرضه‌ی خدمات تحصیلی و تحقیقی معیاری و ارتقای ظرفیت در همه عرصه‌ها می‌باشد، حرکت نماییم.

پوهنحی شرعیات قبلاً نیز دارای پلان استراتژیک پنج ساله بوده که برای سال‌های (۱۳۹۷ - ۱۴۰۱) تدوین گردیده بود. پلان مذکور نسبتاً موفقانه تطبیق گردیده و از اثر اجرای آن، پوهنحی به دست آوردهای چشم‌گیری از جمله، ارتقای سویی علمی و بلند رفتن رتب علمی استادان، تجهیز صنف‌های درسی با وسایل درسی معاصر، دست یافته است.

جهت تطبیق و عملی شدن بهتر این پلان، با توجه به ظرفیت‌ها و پتانسیل موجود در این نهاد، پلان‌ها و برنامه‌های کاری و تطبیقی کوتاه مدت یک‌ساله و پلان‌های انفرادی نیز تدوین گردیده است.

فصل اول

کلیات

تاریخچه

پوهنهی شرعیات در سال (۱۳۷۰ش) در چهارچوب پوهنتون عبد الله بن مسعود رضی الله عنه در پشاور پاکستان تاسیس، و در سال (۱۳۷۳ش) در چوکات این پوهنتون به ولایت تخار انتقال یافته و تا سال (۱۳۸۳ش) به همین نام فعالیت می نمود که بعداً به "پوهنتون تخار" تغییر نام یافت.

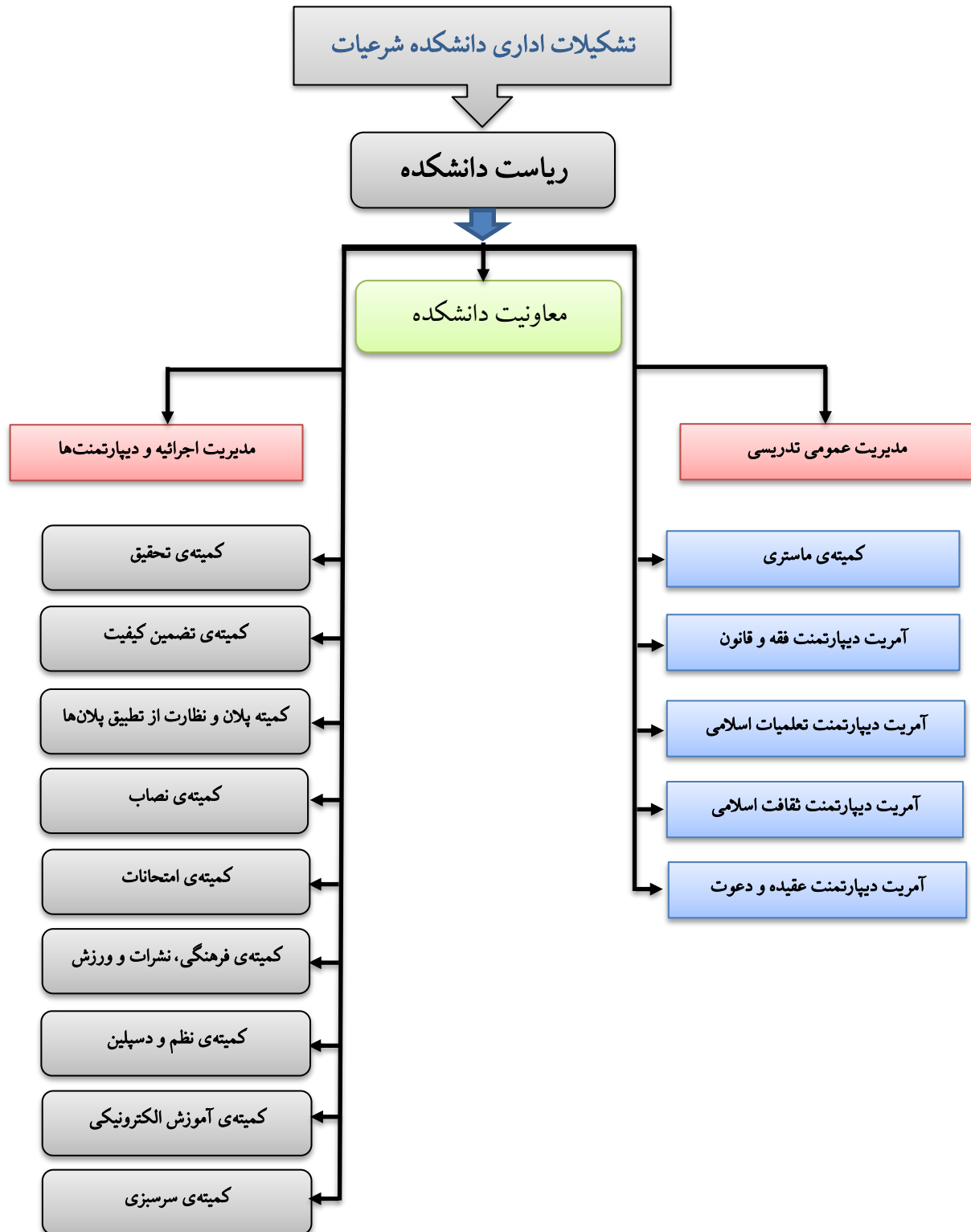
این پوهنهی در سال (۱۳۷۴ش) با یک دیپارتمنت بنام "فقه و اصول فقه" با داشتن پنج تن استاد و ۱۵ تن محصل به فعالیت های اکادمیک خویش آغاز نمود که تعداد استادان آن در سال ۱۳۷۵ به هشت تن رسید.

از سال ۱۳۷۷ش تا ۱۳۸۱ش به اثر جنگ و ناامنی و تغییر رژیم، این کانون علمی و تحصیلی مانند سایر فاکولته های این پوهنتون به روی فرزندان کشور مسدود گردید؛ و با آغاز سال ۱۳۸۱ش با روی کار آمدن اداره ی موقت، فعالیت های اکادمیک این پوهنهی دو باره آغاز گردید.

در سال ۱۳۸۳ش بنا بر ضرورت و ازدیاد جذب شاگردان، دیپارتمنت و رشته ی تحصیلی تعلیمات اسلامی نیز در چوکات این پوهنهی ایجاد گردید. در حال حاضر این دیپارتمنت در دو بخش "تعلیمات اسلامی پسران" و "تعلیمات اسلامی دختران" شاگرد جذب نموده در خدمت دانشجویان کشور قرار دارد. بعد از این که مضمون ثقافت اسلامی به عنوان یک مضمون پوهنتون شمول در نصاب درسی فاکولته ها از طرف وزارت تحصیلات عالی منظور گردید، پوهنهی شرعیات، دیپارتمنت ثقافت اسلامی را در سال ۱۳۸۶ش ایجاد و تدریس مضامین ثقافت اسلامی را برعهده گرفت. طبق پلان انکشافی پوهنهی در سال (۱۳۹۲ش) دیپارتمنت عقیده و دعوت اسلامی نیز در چوکات این نهاد علمی - تحصیلی ایجاد گردیده در سال (۱۳۹۳ش) رسماً فعالیت اکادمیک خویش را آغاز نمود. دیپارتمنت مذکور تا کنون فارغ ده نبوده رسالت آن تدریس مضامین مربوط به عقیده، دعوت و فلسفه اسلامی در دو رشته ی تحصیلی تعلیمات اسلامی و فقه و قانون می باشد.

از آن جایی که زنان نیمی از پیکر جامعه را تشکیل داده و نیاز جدی به تعلیم و تربیه اسلامی دارند، در سال های پسین شعبه ی جدیدی برای خواهران بنام "تعلیمات اسلامی دختران" در برنامه های تحصیلی این پوهنهی ایجاد گردید و هم چنان در سال (۱۴۰۱ش) شعبه ی اناث در دیپارتمنت فقه و قانون نیز افزود گردید که بدین ترتیب شعبه های تحصیلی این پوهنهی به چهار شعبه و تعداد دیپارتمنت های آن به چهار دیپارتمنت زیر ارتقا یافت:

۱. دیپارتمنت فقه و قانون، سال تأسیس (۱۳۷۰ش)، تعداد اعضای کادر علمی فعلی، ۹ تن؛
۲. دیپارتمنت تعلیمات اسلامی، سال تأسیس (۱۳۸۳ش)، تعداد اعضای کادر علمی فعلی ۹ تن؛
۳. دیپارتمنت ثقافت اسلامی، سال تأسیس (۱۳۸۶ش)، تعداد اعضای کادر علمی فعلی ۱۵ تن؛
۴. دیپارتمنت عقیده و دعوت اسلامی، سال تأسیس (۱۳۹۲ش)، تعداد اعضای کادر علمی فعلی ۴ تن.

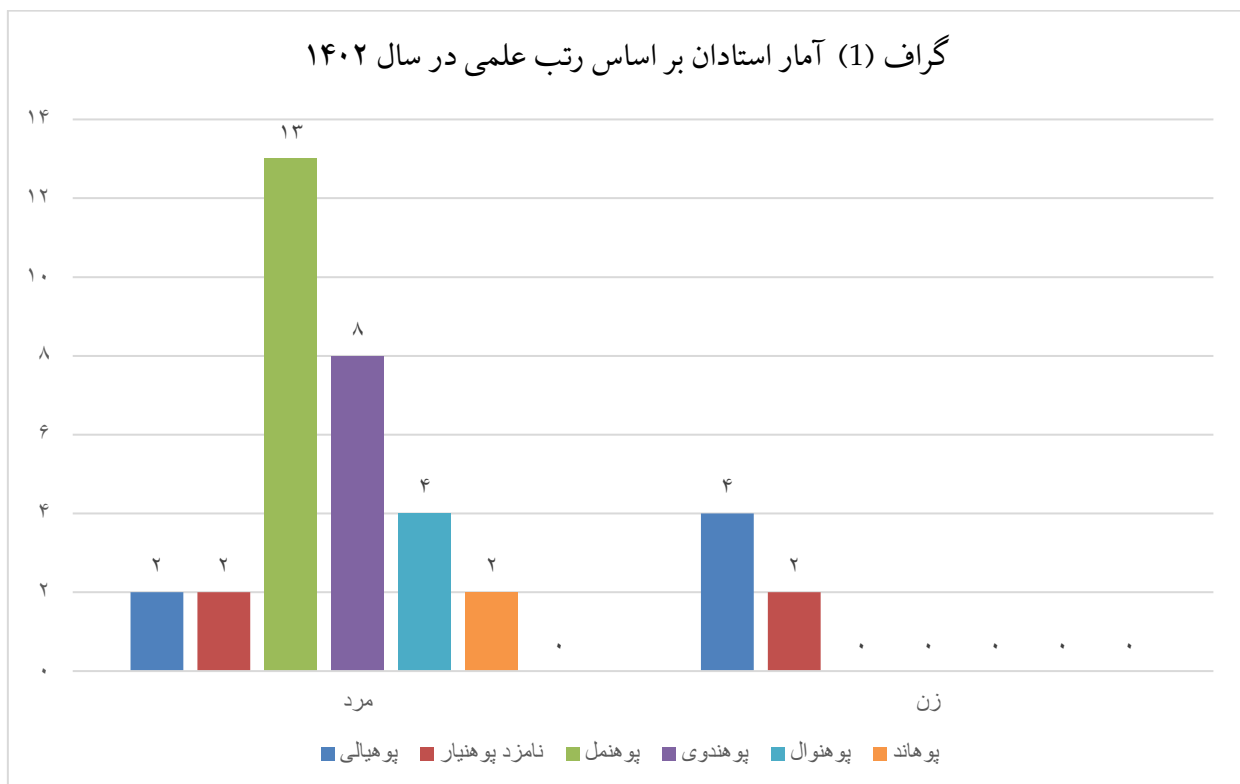
اعضای کادر علمی پوهنځی در سال تحصیلی ۱۴۰۲ش

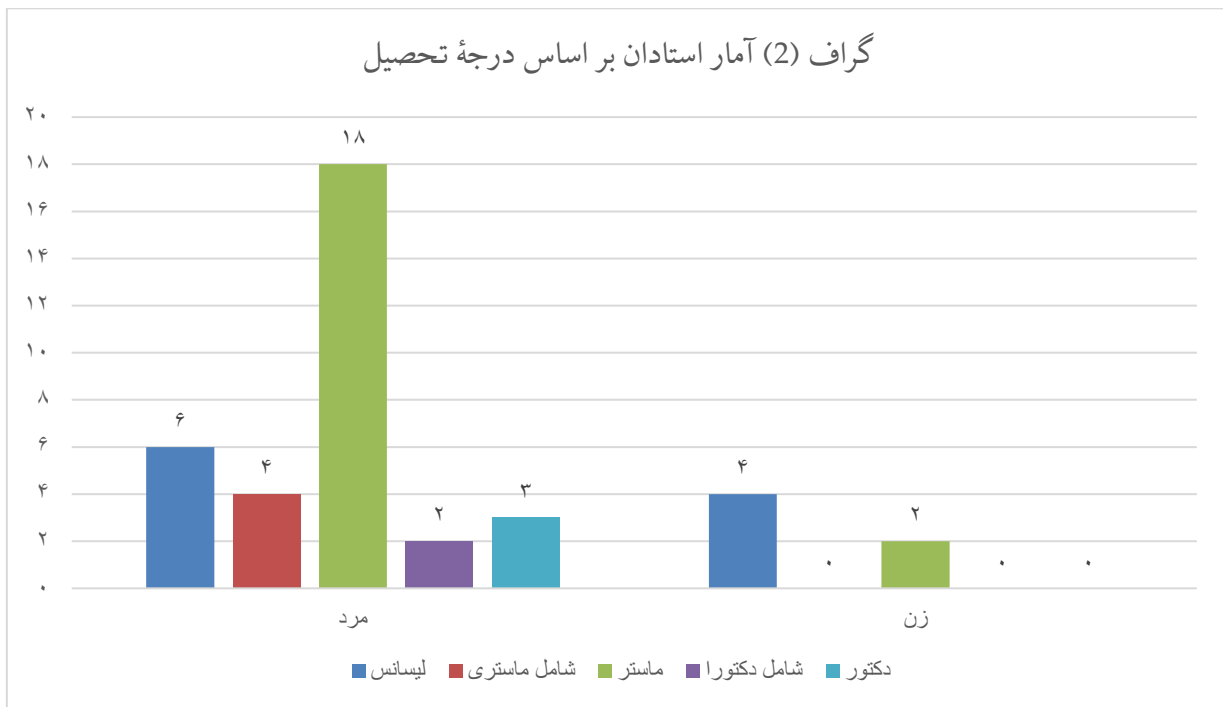
در سال (۱۴۰۲ش) این پوهنځی دارای ۳۷ تن استاد بوده، از آن جمله ۳ تن دکتور، ۲ تن شامل دکتورا، ۱۸ تن ماستر، ۴ تن شامل برنامه‌ی ماستری و ۱۰ تن لیسانس می‌باشد. از این جمله ۲ تن دارای رتبه‌ی علمی پوهنوال، ۴ تن پوهندوی، ۸ تن پوهنمل، ۱۵ تن پوهنیار، ۶ تن نامزد پوهنیار و ۲ تن پوهیالی می‌باشند.

جدول (۱) آمار استادان بر اساس درجه‌ی تحصیل و رتب علمی

درجه‌ی تحصیل رتبه علمی	دکتور	شامل دکتورا	ماستر	شامل ماستری	لیسانس	پوهاند	پوهنوال	پوهندوی	پوهنمل	پوهنیار	نامزد پوهنیار	پوهیالی	مجموعه
مرد	۳	۲	۱۸	۴	۶	۰	۲	۴	۸	۱۳	۲	۲	۳۷
زن	۰	۰	۲	۰	۴	۰	۰	۰	۰	۲	۴	۰	۶

گراف (۱) آمار استادان بر اساس رتب علمی در سال ۱۴۰۲

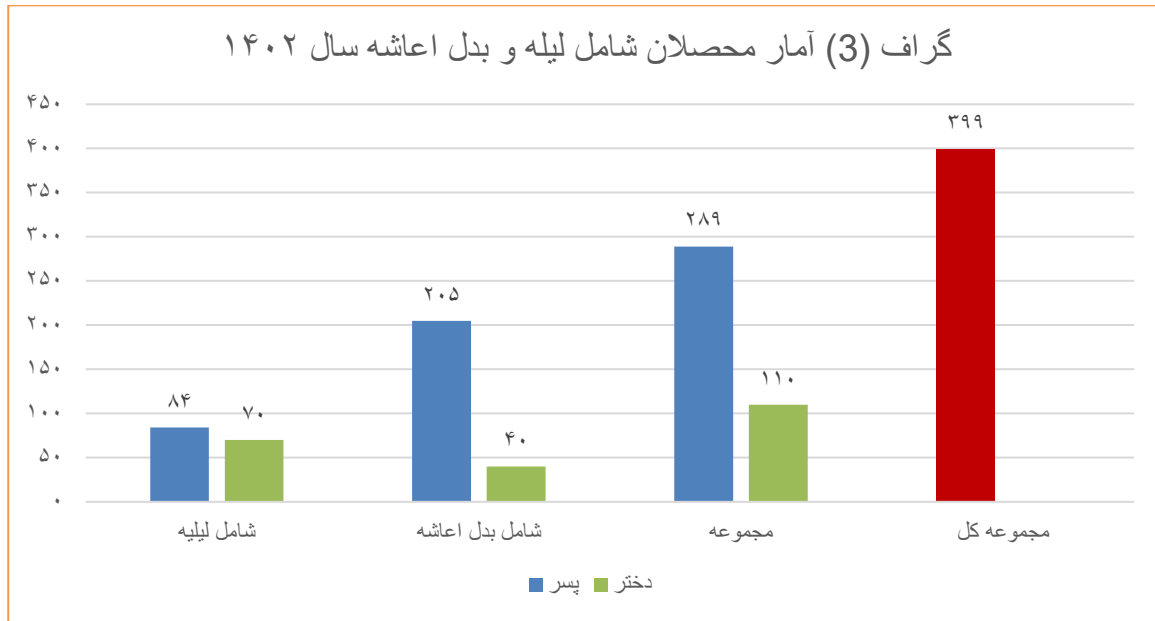

تعداد محصلان پوهنځی در سال ۱۴۰۲ ش

تعداد محصلان پوهنځی شرعیات در بخش‌های روزانه و شبانه در سال تحصیلی ۱۴۰۲ ش (۶۸۵) تن بوده که از این جمله (۴۶۸) تن آن‌ها پسر و (۲۱۷) تن دیگر از قشر اناث می‌باشد.

جدول (۲) احصائیه محصلان شامل لیلیه و بدل اعاشه با تفکیک دختر و پسر در سال ۱۴۰۲ ش

جنس	شامل لیلیه	شامل بدل اعاشه	مجموعه	مجموعه کل
پسر	۸۴	۲۰۵	۲۸۹	۳۹۹
دختر	۷۰	۴۰	۱۱۰	

زیر بنا

پوهنچی شرعیات از ماه حوت سال ۱۳۸۷ش بدین سو دارای تعمیر تدریسی می باشد که با هشت اتاق درسی، کتابخانه، تالار کانفرانس، اتاق برای بخش های اداری و استادان و سایر ملحقات آن، از بودجه ای انکشافی وزارت تحصیلات عالی ساخته شده است؛ ولی نظر به انکشافاتی که در سال های اخیر در این کانون علمی و تحصیلی به وجود آمده وهم چنان انکشاف و پیشرفت های که این پوهنچی در پلان پنج سال آینده ی خویش، از جمله ایجاد برنامه ماستری، دارد، تعمیر موجوده به هیچ وجه نمی تواند نیازمندی های این پوهنچی را برآورده سازد.

پوهنچی شرعیات دارای کتابخانه مستقل می باشد که بخش بزرگ از کتاب های آن از طرف مؤسسات همکار؛ چون: DPK, GIZ، سفارت کشور عربستان و برخی از افراد خیر برای کتابخانه اهدا گردیده است.

مقاطع تحصیلی

پوهنچی شرعیات در حال حاضر (۱۴۰۲) در مقطع تحصیلی لیسانس (کارشناسی) خدمات تحصیلی ارایه می نماید.

کارهای مقدماتی ایجاد برنامه ی ماستری تکمیل گردیده و به زودی ان شاء الله شاهد آغاز فعالیت آن خواهیم بود.

فصل دوم

دیدگاه، ماموریت، ارزش‌ها، اهداف و تحلیلی بر اهداف استراتژیک پلان قبلی

دیدگاه / چشم انداز (vision)

پوهنهی شرعیات در نظر دارد در پنج سال آینده با کسب اعتبار اکادمیک و عرضه‌ی خدمات علمی و مسلکی با کیفیت، به عنوان یک نهاد معتبر علمی در سطح کشور تبارز نماید.

ماموریت / رسالت (mission)

پوهنهی شرعیات با تربیه و تقدیم کادرهای متخصص در عرصه‌ی عدلی و قضایی، معارف و تحصیلات عالی، ارشاد و دعوت و از طریق عرضه‌ی خدمات تحصیلات معیاری و انجام تحقیقات در حوزه‌ی علوم شرعی و ترویج فرهنگ و ارزش‌های دینی در جامعه سهم فعال خویش را ایفا می‌نماید.

ارزش‌ها

- ✓ پای‌بندی به اساسات و ارزش‌های اسلامی و انسانی؛
- ✓ صداقت و امانت داری در انجام وظیفه؛
- ✓ تعهد و مسؤولیت‌پذیری؛
- ✓ عدالت، شفافیت و حساب‌دهی؛
- ✓ کیفیت در ارائه‌ی خدمات و تطبیق برنامه‌های علمی؛
- ✓ استقلالیت اکادمیک؛
- ✓ تخصص‌گرایی شایسته‌سالاری؛
- ✓ تلاش، ابتکار و خلاقیت در تولید و نشر دانش؛
- ✓ مشاوره، همکاری و کار جمعی؛
- ✓ کرامت انسانی و احترام متقابل؛
- ✓ تحکیم وحدت و ثبات اجتماعی و سیاسی؛
- ✓ همگام بودن با پیشرفت‌های علمی و تکنولوژی معاصر؛
- ✓ تثبیت اعتبار و جایگاه اجتماعی.

اهداف کلی و آموزشی

- ◆ فراهم آوری زمینه‌ی کسب دانش، تجارب و مهارت‌های مسلکی در عرصه‌های قضا، قانون‌گذاری، افتا، دعوت و ارشاد و سایر بخش‌های علوم و حقوق اسلامی برای فرزندان کشور؛

- ◆ تمرکز دوام‌دار بر کیفیت و عرضه خدمات تحصیلی معیاری با استفاده از روش‌های آموزشی پویا و معاصر مطابق با نیازمندی‌های امروزه‌ی جامعه و تقاضای بازار کار؛
- ◆ بازننگری و انکشاف دوام‌دار نصاب تحصیلی مطابق نیازمندی‌های جامعه و تقاضای بازار کار با در نظر داشتن معیارهای پذیرفته‌ی علمی و آموزشی؛
- ◆ ایجاد و انکشاف زمینه‌ها و سهولت‌های لازم جهت جهت اجرای تحقیقات علمی هدف‌مند و کاربردی از طریق ارتقای ظرفیت علمی و مهارت‌های مسلکی استادان و محصلان در بخش تحقیقات علمی؛
- ◆ برنامه ریزی و اجرای تحقیقات علمی مطابق با معیارهای پذیرفته شده جهت تولید علم و آرایه‌ی راه‌حل‌های مؤثر برای مشکلات و چالش‌های موجود در جامعه و ادارات دولتی؛
- ◆ ایجاد و توسعه‌ی زمینه‌های همکاری علمی و تحقیقی با پوهنحی‌های شرعیات پوهنتون‌های کشور و سایر پوهنتون‌های معتبر کشورهای اسلامی؛
- ◆ تقویت و انکشاف پوهنحی در بخش‌های زیربنا، برنامه‌های علمی، اعضای کادر علمی و اداری جهت عرضه‌ی خدمات بهتر و با کیفیت علمی و تحصیلی؛
- ◆ حفظ و تقویت جایگاه و نقش اجتماعی پوهنحی به عنوان یک مرجع رسمی معتبر و شناخته شده‌ی ملی در حوزه‌ی علوم شرعی و حقوقی؛
- ◆ ترویج و نشر فرهنگ، باورها و ارزش‌های والای اسلامی و انسانی از طریق سهم‌گیری استادان و محصلان در کارهای عام‌المنفعه و اجتماعی در سطح محلی و ملی که این کار توسط آرایه خدمات تحقیقی منظم، مشاورت‌ها و برنامه‌های آموزشی به رهبری استادان و محصلان انجام می‌گردد.

فارغان رشته‌های تحصیلی این پوهنحی به اهداف ذیل نایل خواهند آمد:

- ✓ شناخت مبانی، ساختار و منابع علوم اسلامی، نظام حقوقی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در نظام حقوقی کشور؛
- ✓ کسب دانش و مهارت‌های مسلکی به منظور پاسخ‌یابی به نیازمندی‌های شرعی مردم و دولت و مشارکت در فرایند حاکمیت قانون و حکومت‌داری خوب؛
- ✓ شناخت قواعد حاکم بر علوم تفسیر، حدیث، عقیده، فقه اسلامی، زبان عربی و نظام حقوقی کشور جهت استفاده‌ی مسلکی در بخش‌های عدلی و قضایی، افتا و ابراز نظر در زمینه‌های مورد نیاز؛
- ✓ کسب مهارت‌های لازم در زمینه‌ی استنباط احکام از مصادر شرعی، استدلال و بیان مسلکی، تجزیه و تحلیل حقوقی قضایای مدنی، جزایی و تجارتي؛
- ✓ کسب مهارت‌های لازم در زمینه‌ی تدریس و تعلیم علوم اسلامی، ارشاد و دعوت اسلامی، ترویج اعتدال-گرایی و تعامل سازنده‌ی اجتماعی؛
- ✓ انکشاف مهارت‌های لازم برای اجرای تحقیقات علمی در حوزه‌ی شرع و قانون، نگارش متون فقهی و حقوقی، مقارنه‌ی ادیان بزرگ جهان، نقد پلورالیزم دینی و تحلیل اصول اعتقادی مذاهب کلامی؛

- ✓ توانایی استفاده از تجارب نظری و عملی به دست آمده در امر بهبود سیستم عدلی و قضایی، قانون‌گذاری و نظام آموزشی کشور؛
- ✓ توانایی مقارنه و مقایسه‌ی موضوعات مختلف اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در پرتو احکام شریعت اسلامی و قوانین نافذه در سطح کشور و جامعه‌ی جهانی؛
- ✓ توانایی تحلیل و تفسیر درست نصوص و مسایل مختلف در شریعت اسلامی، تحلیل و تفسیر معقول متون قوانین نافذه‌ی ملی و بین‌المللی.

تحلیلی بر وضع موجود و دست‌آوردهای پوهنهی در پنج سال گذشته

اهداف اساسی پلان استراتژیک اول پوهنهی (۱۳۹۷-۱۴۰۱ هـ.ش) عبارت بود از ایجاد دیپارتمنت‌های جدید، جذب و استخدام اعضای کادر علمی بیشتر، انکشاف ظرفیت جذب بیشتر محصلان اناث، بازنگری و معیاری سازی نصاب درسی مطابق سیستم آموزشی کزیدت، ارتقای سطح دانش و مهارت‌های مسلکی اعضای کادر عملی، توجه لازم به تحقیقات علمی و ارتقای استادان به رتبه های علمی بالاتر، بهبود وارتقای کیفیت تدریس و تطبیق برنامه‌ی ارزیابی خودی، تطبیق روش‌های جدید تدریس، تهیه‌ی وسایل و تجهیزات اداری، فراهم‌سازی سهولت استفاده از تکنولوژی معاصر برای استادان در پروسه‌ی تحقیق و تدریس، فراهم‌آوری سهولت‌های لازم جهت آموزش کامپیوتر و زبان‌های خارجی برای استادان و محصلان، اقدامات لازم جهت افزایش عواید پوهنهی، تجهیز و غنامندی کتابخانه‌ی پوهنهی و توجه لازم به سرسبزی محیط پوهنتون با غرس نهال و ایجاد پارک‌های تفریحی.

از بررسی دست‌آوردهای پوهنهی شرعیات در پنج سال گذشته واضح می‌گردد که پوهنهی در تطبیق پلان قبلی موفقیت خوبی داشته و به دست‌آوردهای چشم‌گیری نایل آمده است.

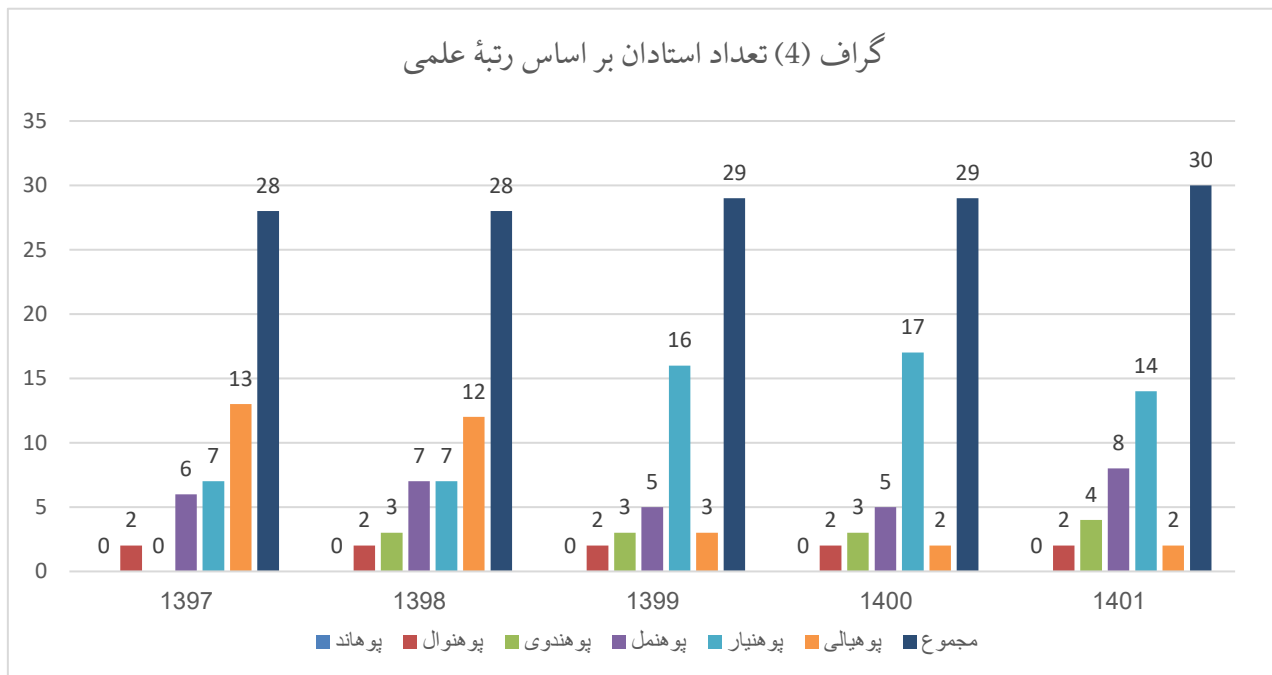
دست‌آوردهای پلان پنج‌ساله‌ی قبلی در موارد زیر خلاصه می‌گردد:

- ۱) ایجاد تفاهم‌نامه‌های همکاری با ارگان‌های عدلی و قضایی و مؤسسات همکار؛
- ۲) بازنگری و تجدید نصاب درسی دیپارتمنت‌ها؛
- ۳) تطبیق برنامه‌ی ارزیابی خودی و توجه به بهبود کیفیت؛
- ۴) انکشاف ظرفیت جذب بیشتر؛
- ۵) تجهیز و انکشاف کتابخانه‌ی پوهنهی که در حال حاضرغنی‌ترین کتابخانه در سطح پوهنتون می‌باشد؛
- ۶) تجهیز کمپیوترلب و مرکز آموزش زبان با وسایل پیشرفته و وصل آن با انترنت؛
- ۷) فراهم‌سازی تجهیزات اداری و وسایل تکنولوژی معاصر برای پیشبرد تدریس و امور اداری از قبیل پروجکتور و ماشین چاپ و کاپی؛
- ۸) جذب و استخدام اعضای کادر علمی بیشتر که در پنج سال گذشته ۹ نفر استاد استخدام شده است.
- ۹) ارتقای ظرفیت استادان، ۱۲ تن استاد تحصیلات ماستری و ۲ تن تحصیلات دوکتور را تکمیل نموده، ۴ تن در جریان ماستری و ۲ تن در جریان تکمیل دکتورا میباشند.
- ۱۰) راه‌اندازی ورکشاپ‌های آموزشی روش تحقیق؛ روش‌های نوین تدریس؛ کورس‌های آموزش زبان انگلیسی برای بلند بردن ظرفیت استادان؛
- ۱۱) تدویر کورس‌های آموزش زبان عربی و انگلیسی و کورس‌های آموزشی حقوقی برای محصلان.

جدول (۳) تعداد استادان پوهنځی براساس رتبه‌ی علمی با تفکیک ذکور و اناث (۱۳۹۷-۱۴۰۱)

مجموع	نامزدپوهیالی		پوهیالی		پوهنیار		پوهنمل		پوهندوی		پوهنوال		پوهاند		سال
	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	
۲۸	۰	۰	۱	۱۲		۷	۰	۶	۰	۰	۰	۲	۰	۰	۱۳۹۷
۲۸	۰	۰	۱	۱۱		۷	۰	۷	۰	۰	۰	۲	۰	۰	۱۳۹۸
۲۹	۰	۰	۰	۳	۱	۱۵	۰	۵	۰	۳	۰	۲	۰	۰	۱۳۹۹
۲۹	۰	۰	۰	۲	۱	۱۶	۰	۵	۰	۳	۰	۲	۰	۰	۱۴۰۰
۳۰	۰	۰	۰	۲	۱	۱۳	۰	۸	۰	۴	۰	۲	۰	۰	۱۴۰۱

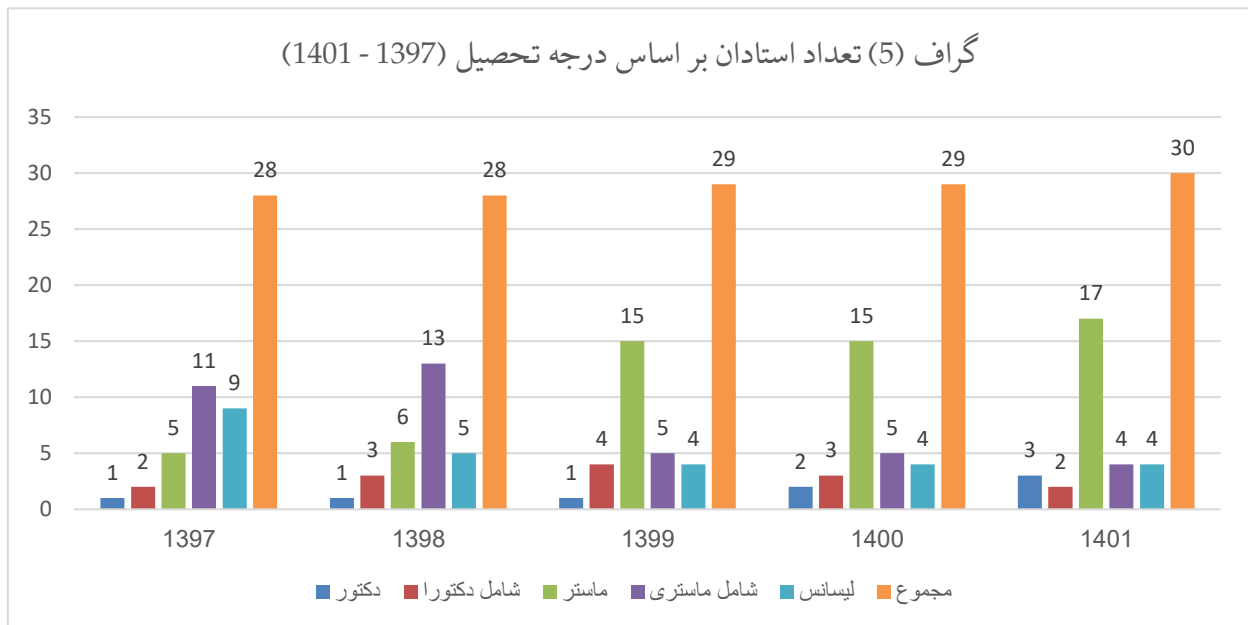
گراف (۴) تعداد استادان بر اساس رتبه علمی

جدول (۴) تعداد استادان پوهنځی براساس درجه ی تحصیلی (۱۳۹۷-۱۴۰۱)

سال	دکتور	شامل دکتورا	ماستر	شامل ماستری	لیسانس	مجموع
۱۳۹۷	۱	۲	۵	۱۱	۹	۲۸
۱۳۹۸	۱	۳	۶	۱۳	۵	۲۸
۱۳۹۹	۱	۴	۱۵	۵	۴	۲۹
۱۴۰۰	۲	۳	۱۵	۵	۴	۲۹
۱۴۰۱	۳	۲	۱۷	۴	۴	۳۰

گراف (۵) تعداد استادان بر اساس درجه تحصیلی (۱۳۹۷ - ۱۴۰۱)

جدول (۵) تعداد اعضای کادر علمی جدید التقرر، تبدیلی و متقاعد با تفکیک جنسیت (۱۳۹۷ - ۱۴۰۱)

سال	جدید التقرر			متقاعد		
	مرد	زن	مجموع	مرد	زن	مجموع
۱۳۹۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۹۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۹۹	۱	۰	۱	۰	۰	۲
۱۴۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۴۰۱	۱	۰	۱	۰	۰	۲

جدول (۶) برنامه‌های ارتقای ظرفیت استادان در پنج سال گذشته (۱۳۹۷-۱۴۰۱)

مجموع	برنامه‌های کوتاه مدت		برنامه‌ی ماستری		برنامه‌ی دکتورا		سال
	داخلي	خارجی	داخلي	خارجی	داخلي	خارجی	
۲۱	۷		۱۱	۱	۱	۱	۱۳۹۷
۲۵	۵		۱۳	۳	۱	۳	۱۳۹۸
۱۰	.	.	۳	۳	۱	۳	۱۳۹۹
۸	.	.	۲	۳	.	۳	۱۴۰۰
۶	.	.	۲	۲	.	۲	۱۴۰۱

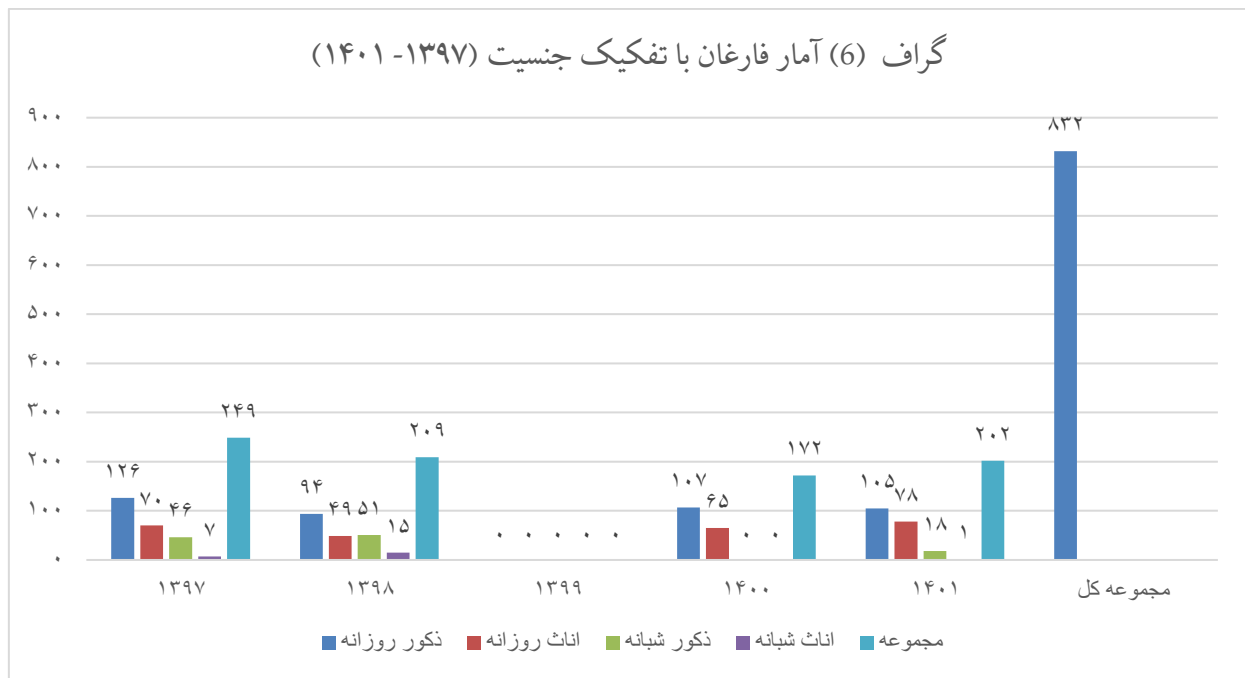
جدول (۷) آمار محصلان پوهنځی با تفکیک جنسیت در بخش‌های روزانه و شبانه (۱۳۹۷-۱۴۰۱)

مجموع هر سال	بخش شبانه		بخش روزانه							سال
			ديپارتمنت‌ها							
			تعليمات اسلامي		فقه وقانون					
مجموع	اناث	ذکور	مجموع	بخش اناث	بخش ذکور	مجموع	بخش اناث	بخش ذکور		
۸۷۲	۱۴۷	۲۸	۱۱۹	۵۱۸	۲۶۶	۲۵۲	۲۰۷		۲۰۷	۱۳۹۷
۸۳۷	۱۱۱	۲۴	۸۷	۵۲۶	۲۵۸	۲۶۸	۲۰۰	۱	۱۹۹	۱۳۹۸
۷۹۲	۴۳	۹	۳۴	۵۴۵	۲۶۶	۲۷۹	۲۰۴	۶	۱۹۸	۱۳۹۹
۷۷۹	۳۷	۹	۲۸	۵۴۲	۲۶۷	۲۷۵	۲۰۰	۵	۱۹۵	۱۴۰۰
۶۵۰	۲۷	۱	۲۶	۴۵۹	۲۵۰	۲۰۹	۱۶۴	۱۵	۱۴۹	۱۴۰۱
۳۹۳۰	مجموع کل									

جدول (۸) آمار فارغان پوهنځی با تفکیک جنسیت (۱۳۹۷-۱۴۰۱)

مجموع	بخش شبانه		بخش روزانه		سال
	اثاث	ذکور	اناث	ذکور	
۲۴۹	۷	۴۶	۷۰	۱۲۶	۱۳۹۷
۲۰۹	۱۵	۵۱	۴۹	۹۴	۱۳۹۸
					۱۳۹۹
۱۷۲	۰	۰	۶۵	۱۰۷	۱۴۰۰
۲۰۲	۱	۱۸	۷۸	۱۰۵	۱۴۰۱
۸۳۲			مجموعه پنج سال		

گراف (۶) آمار فارغان با تفکیک جنسیت (۱۳۹۷-۱۴۰۱)

فصل سوم

تحلیل عوامل محیطی

تحلیل عوامل محیط داخلی (قوت‌ها و ضعف‌ها)

شماره	عوامل داخلی (قوت‌ها و ضعف‌ها)	ضریب وزنی	امتیاز وزنی	ضریب موزون
۱	داشتن رشته‌های کاربردی و مهم آموزشی مطابق با نیازمندی‌های جامعه؛	۰,۰۴	۳,۵	۰,۱۴
۲	فراهم بودن فضای نسبتاً مناسب و بهتر آموزشی و محیط سرسبز؛	۰,۰۴	۳	۰,۱۲
۳	داشتن کتابخانه؛	۰,۰۴	۳,۵	۰,۱۴
۴	موجودیت کلینک حقوقی غرض تقویت مهارت‌های مسلکی محصلان؛	۰,۰۴	۴	۰,۱۶
۵	داشتن ارتباطات و توأمیت‌ها با پوهنتون‌های داخلی و خارجی؛	۰,۰۳	۳	۰,۰۹
۶	داشتن تفاهمنامه‌ها با بخش‌های عدلی و قضایی و ریاست ارشاد حج و اوقاف؛	۰,۰۳	۲,۵	۰,۰۷۵
۷	موجودیت تعمیر مستقل؛	۰,۰۴	۳,۵	۰,۱۴
۸	داشتن ظرفیت نسبی نیروی بشری (کادرهای علمی و اداری)؛	۰,۰۳	۳,۸	۰,۱۴
۹	موجودیت انگیزه در راستای تحقیق و پژوهش؛	۰,۰۳	۴	۰,۱۲
۱۰	موجودیت کادرهای علمی دارای رتبه علمی بالا؛	۰,۰۴	۳,۵	۰,۱۴
۱۱	موجودیت استادان دارای درجه‌ی تحصیلی دکورا و ماستری به طور نسبی؛	۰,۰۴	۳,۸	۰,۱۵۲
۱۲	موجودیت تجهیزات اداری نسبتاً خوب؛	۰,۰۳	۳,۷	۰,۱۱۱
۱۳	موجودیت پلان‌های کاری؛	۰,۰۳	۴	۰,۱۲
۱۴	داشتن مدیریت و رهبری سالم؛	۰,۰۳	۴	۰,۱۲
۱۵	موجودیت هماهنگی و شفافیت کاری؛	۰,۰۲	۴	۰,۰۸
۱۶	کمپیوتر لب مجهز؛	۰,۰۲	۳,۵	۰,۰۷
۱۷	سپری نمودن ورکشاپ‌های آموزشی شاگرد محور و مبتنی بر هدف توسط استادان؛	۰,۰۳	۳	۰,۰۹

۰,۰۴	۱	۰,۰۴	نداشتن استقلالیت مالی و اکادمیک؛	۱۸
۰,۰۳	۱	۰,۰۳	نداشتن ظرفیت لازم و مورد نیاز اعضای کادر علمی و اداری؛	۱۹
۰,۰۴۵	۱,۵	۰,۰۳	پایین بودن معاش استادان و کارمندان؛	۲۰
۰,۰۲	۱	۰,۰۲	نبود بورسیه‌ها و فیلوشیپ‌های خارجی برای استادان و کارمندان؛	۲۱
۰,۰۶	۲	۰,۰۳	نبود حمایت مالی برای انجام تحقیقات علمی و چاپ آثار استادان؛	۲۲
۰,۰۳	۱	۰,۰۳	معیاری نبودن نصاب درسی موجود مطابق نظام آموزشی جدید (OBE-SCL)؛	۲۳
۰,۰۶	۲	۰,۰۳	غیر معیاری بودن مواد درسی در برخی از مضامین؛	۲۴
۰,۰۳	۱	۰,۰۳	نبود برنامه و فرصت‌های کافی برای کارهای عملی و سیر علمی برای محصلان؛	۲۵
۰,۰۴۵	۱,۵	۰,۰۳	عدم توجه جدی به تحقیق و پژوهش‌های کاربردی؛	۲۶
۰,۰۴۵	۱,۵	۰,۰۳	ضعف در تطبیق برنامه‌های ارزیابی و نظارتی بر کیفیت تدریس؛	۲۷
۰,۰۴	۱	۰,۰۴	ضعف در سیستم مستند سازی فعالیت‌های انجام یافته؛	۲۸
۰,۰۶	۲	۰,۰۳	غیر معیاری و فرسوده بودن تعمیر تدریسی موجوده که با ظرفیت خیلی محدود و به شکل غیر استاندارد ساخته شده است؛	۲۹
۰,۰۲	۱	۰,۰۲	در صنوف درسی؛ LCD. نبود	۳۰
۰,۰۲	۱	۰,۰۲	کمبود تجهیزات کافی در دیپارتمنت‌ها و کمیته‌ها؛	۳۱
۰,۰۴۵	۱,۵	۰,۰۳	پائین بودن سطح دانش جدید الشمولان؛	۳۲
۰,۰۲	۱	۰,۰۲	نبود صنوف معیاری.	۳۳
۲,۶۱۸	۱		میزان	

جدول (۹) تحلیل عوامل محیطی داخلی (قوت‌ها و ضعف‌ها)

جدول (۹) تحلیل عوامل محیط داخلی را نشان می‌دهد که قوت‌های موجود در پوهنهی شرعیات برضعف‌های آن غلبه دارد، و این حالت بیان‌گر این است که این پوهنهی در حال پیشرفت قرار دارد.

تحلیل عوامل محیط خارجی (فرصت ها و تهدیدها)

شماره	عوامل محیط خارجی (فرصت ها و تهدیدها)	ضریب وزنی	امتیاز وزنی	ضریب موزون
۱	جایگاه و اعتبار پوهنهی شرعیات به حیث یک مرکز مهم رسمی در حوزه علوم و حقوق اسلامی در کشور؛	۰.۰۵	۳	۰.۱۵
۲	افزایش علاقه مندی جوانان کشور به تحصیلات عالی مخصوصا به رشته های تحصیلی این پوهنهی؛	۰.۰۴	۳.۵	۰.۱۴
۳	اعتماد خانواده ها و اقشار مختلف جامعه به این نهاد علمی و تحصیلی؛	۰.۰۷	۴	۰.۲۸
۴	موجودیت امنیت نسبتا خوب؛	۰.۰۹	۴	۰.۳۶
۵	داشتن تفاهمنامه ها با بخش های عدلی و قضایی؛	۰.۰۵	۳.۵	۰.۱۷۵
۶	حمایت و همکاری مقام محترم وزارت تحصیلات عالی؛	۰.۰۸	۴	۰.۳۲
۷	جذب فارغان لیسه ها در رشته تعلیمات اسلامی پسران، در حالی که نصاب درسی این رشته با سطح دانش آنها همخوانی ندارد؛	۰.۰۵	۱	۰.۰۵
۸	نبود ارتباط و تعامل لازم بین نهادهای اکادمیک و جامعه؛	۰.۰۷	۱	۰.۰۷
۹	محدود بودن زمینه های شغلی برای فارغان این پوهنهی؛	۰.۰۷	۱.۵	۰.۱۰۵
۱۰	تاثیر پذیری از ضعف اقتصادی و فقر حاکم بر جامعه؛	۰.۰۸	۲	۰.۱۶
۱۱	نبود استقلالیت و آزادی های اکادمیک؛	۰.۰۵	۱	۰.۰۵
۱۲	کم رنگ شدن مسئولیت شغلی؛	۰.۰۶	۱.۷	۰.۱۰۲
۱۳	کندی در پروسه استخدام؛	۰.۰۹	۱.۵	۰.۱۳۵
۱۴	ترجیح روابط بر ضوابط در بسا موارد؛	۰.۰۷	۱.۵	۰.۱۰۵
۱۵	کمبود همکاری های لازم از سوی ادارات ذی ربط.	۰.۰۸	۱	۰.۰۸
	میزان	۱		۳,۲۹۲

جدول (۱۰) تحلیل عوامل محیط خارجی (فرصت ها و تهدیدها)

جدول (۱۰) تحلیل عوامل محیط خارجی (فرصت ها و تهدیدها) پوهنهی شرعیات را نشان داده و بیانگر این است که فرصت های بیرونی این پوهنهی بر تهدیدهای بیرونی آن غالب بوده و این حالت بیان می دارد که پوهنهی شرعیات در وضعیت تهاجمی قرار گرفته است.

مقایسه عوامل محیطی (داخلی و خارجی) و تعیین حالت استراتژیکی			
نمره نهایی ماتریس ارزیابی عوامل داخلی			
۱	۲,۵	۲,۶۱۸	۴
<p>۱</p> <p>استراتژی محافظه کارانه</p>	<p>۲</p> <p>استراتژی تهاجمی</p> <p>موقعیت پوهنځی شرعیات</p>	<p>نمره نهایی ماتریس ارزیابی عوامل خارجی</p> <p>۳,۲۹۲</p> <p>۲,۵</p>	۳
<p>۳</p> <p>استراتژی تدافعی</p>	<p>۴</p> <p>استراتژی رقابتی</p>		۱

جدول (۱۱) مقایسه عوامل محیط خارجی و داخلی و تعیین حالت استراتژیکی

جدول (۱۱) مقایسه عوامل محیط بیرونی و درونی و تعیین موقعیت و حالت استراتژیکی پوهنځی شرعیات را نشان می دهد و بیان می دارد که این پوهنځی درموقعیت استراتژیکی تهاجمی قرار گرفته است.

تحلیل عوامل محیطی (داخلی و خارجی) طبق تحلیل سوات (SWOT)

جدول تحلیل سوات با در نظر داشت فکتورها و عوامل داخلی و خارجی

<p>(WO) وضعیت محافظه کارانه</p> <p>پوهنهی شرعیات تصمیم دارد که از طریق فرصت های موجوده برضعف های داخلی غلبه حاصل کند.</p> <p>۱. از طریق (O۶) برای رفع (W۱۸, W۱۹, W۲۰, W۲۱, W۲۲, W۲۳, W۲۴)</p> <p>۲. از طریق (O۴) برای رفع (W۲۵).</p> <p>۳. از طریق (O۳) برای رفع (W۳۲).</p>	<p>(SO) وضعیت تهاجمی</p> <p>پوهنهی شرعیات با توجه اینکه در موقعیت تهاجمی قرار گرفته، ظرفیت استفاده از فرصت های بیرونی دارا می باشد.</p> <p>۱. از طریق (S۱, S۳, S۷, S۸, S۱۰, S۱۱, S۱۲) برای کسب (O۶).</p> <p>۲. از طریق (S۲) برای کسب (O۲, O۵).</p> <p>۳. از طریق (S۵, S۶) برای کسب (O۳).</p>	<p>فرصت ها (opportunities)</p> <p>۱. جایگاه و اعتبار پوهنهی شرعیات به حیث یک مرکز مهم رسمی در حوزه علوم و حقوق اسلامی در کشور؛ افزایش علاقه مندی جوانان کشور به تحصیلات عالی مخصوصا به رشته های تحصیلی این پوهنهی؛</p> <p>۲. افزایش علاقه مندی جوانان کشور به تحصیلات عالی، مخصوصا به رشته ی تحصیلی این پوهنهی؛</p> <p>۳. اعتماد خانواده ها و اقشار مختلف جامعه به این نهاد علمی و تحصیلی؛</p> <p>۴. موجودیت امنیت نسبتا خوب؛</p> <p>۵. داشتن تفاهمنامه ها با بخش های عدلی و قضایی؛</p> <p>۶. حمایت و همکاری مقام محترم وزارت تحصیلات عالی.</p>
<p>(WT) وضعیت تدافعی</p>	<p>(ST) وضعیت رقابتی</p> <p>پوهنهی شرعیات در نظر دارد با توجه به نقاط قوت داخلی خود، نقاط تهدید ها را تا حد الامکان کاهش یا از بین ببرد.</p> <p>۱. از طریق (S۱, S۲, S۳, S۴, S۱۰, S۱۱, S۱۲, S۱۳) برای رفع (T۱۸).</p> <p>۲. از طریق (S۵) برای رفع (T۲۵).</p> <p>۳. از طریق (S۸) برای رفع (T۱۹).</p> <p>۴. از طریق (S۹) برای رفع (T۲۶).</p> <p>۵. از طریق (S۱۰) برای رفع (T۲۳, T۲۴).</p> <p>۶. از طریق (S۱۴, S۱۵) برای رفع (T۲۶, T۲۷, T۲۸, T۳۲).</p>	<p>تهدیدها (Threats)</p> <p>۱. نبود امنیت سرتاسری و در سطح حکومت محلی.</p> <p>۲. اضعیف بودن اقتصاد مردم و تأخیر در امر پرداخت حق الزحمه مؤسسه تحصیلی در وقت معینه از سوی محصلان.</p> <p>۳. عدم توجه لازم حکومت محلی و مرکزی در امر استخدام فارغ التحصیلان مؤسسات تحصیلات عالی خصوصی.</p> <p>۴. عدم توجه لازم مؤسسات ملی و بین المللی در امر تمویل و فراگیری تحصیل دانشجویان.</p> <p>۵. عدم توجه لازم حکومت محلی و مرکزی در امر تمویل مالی و یا تخفیف مزد تحصیلی محصلان.</p> <p>۶. ضعف بودجه انکشافی در قسمت تجهیز و انکشاف ساحات مؤسسه تحصیلی.</p> <p>۷. نبود برنامه ها و پالیسی های لازم حکومت مرکزی در قسمت تشویق و ادامه تحصیلات عالی بزرگسالان، زنان و بازماندگان کانکور.</p> <p>۸. نبود برنامه ها و پالیسی ها در جهت تولید انگیزه و ادامه تحصیلات عالی از سوی احزاب سیاسی و جامعه مدنی.</p> <p>۹- عدم انگیزدهی جوانان به منظور ادامه تحصیلات عالی از سوی علماء اسلامی از طریق مناظر.</p>

جدول (۱۲) تحلیل عوامل محیطی بر بنیاد تحلیل سوات

جدول (۱۲) تحلیل عوامل محیطی (داخلی و خارجی) را توسط تحلیل سوات (SWAT) نشان می دهد و بیان می دارد که پوهنهی شرعیات در پنج سال آینده با استفاده از این تحلیل می تواند از طریق نقاط قوت خود از فرصت ها بهره بگیرد، و با استفاده از فرصت ها نقاط ضعف خود را تقویت بخشد و با تکیه بر نقاط قوت، اثرات ناشی از تهدیدهای موجود در محیط خارجی پوهنهی را کاهش دهد یا آن ها را کاملاً از بین ببرد.

فصل چهارم

اهداف پلان استراتژیک پنج ساله (۱۴۰۲ - ۱۴۰۶)

۱. برنامه های علمی

۱.۱. ایجاد دیپارتمنت ها و رشته های تحصیلی جدید

یکی از فکتورهای تأثیرگذار در ارتقای کیفیت و اعتبار نهادهای اکادمیک تخصص گرایمی باشد که این اصل با ایجاد بخش های علمی و تخصصی رعایت می گردد. از طرف دیگر یکی از اهداف مهم استراتژی ملی تحصیلات عالی در کشور، برآورده ساختن نیازهای انکشافی جامعه با تربیهی نیروی کاری متخصص می باشد که این هدف با ایجاد و انکشاف برنامه های جدید تحصیلی مطابق نیازمندی های جامعه، تحقق می پذیرد؛ بادر نظر داشت این مامول پوهنخی شرعیات بر اساس نیاز سنجی دقیق، در پنج سال آینده در بخش انکشاف پوهنخی ایجاد دیپارتمنت ها و برنامه های تحصیلی ذیل را در نظر دارد:

- ۱) ایجاد شعبه ی تفسیر و علوم القرآن و حدیث و علوم حدیث در چوکات دیپارتمنت تعلیمات اسلامی؛
- ۲) ایجاد شعبه ی فقه و اصول فقه در چوکات دیپارتمنت فقه و قانون؛
- ۳) ارتقای دیپارتمنت عقیده و دعوت به دیپارتمنت فارغ ده؛
- ۴) اقدامات لازم جهت ایجاد برنامه ی تحصیلی فقه و قانون در بخش شبانه؛
- ۵) اقدامات لازم جهت ایجاد برنامه ی ماستری در بخش فقه و اصول فقه؛
- ۶) جذب کادرهای علمی جدید از طبقه ی انات جهت تدریس در بخش انات؛

۲.۱. ارتقای ظرفیت اعضای کادر علمی و اداری

توجه جدی برای ارتقای ظرفیت علمی و مهارت های مسلکی استادان و کارمندان یکی از اولویت های پوهنخی در پنج سال آینده می باشد که برای نیل به آن برنامه های زیر در نظر است:

۱. فراهم سازی فرصت های تحصیلی در مقطع ماستری برای استادانی که تا هنوز درجه ی تحصیلی شان لیسانس است. در سال ۱۴۰۲ از ۳۷ تن استاد ۹ تن آن ها درجه ی تحصیلی شان لیسانس می باشد، قرار است تا ختم چهار سال اول این پلان همه ی استادان پوهنخی به درجه ی تحصیلی ماستری نایل آیند؛
۲. فراهم آوری فرصت های تحصیلی دکتورا برای آن عده استادانی که درجه ی تحصیلی شان ماستر است. در سال ۱۴۰۲ پوهنخی دارای ۳ تن استاد به درجه ی تحصیلی دکتورا بوده دو تن دیگر در جریان تکمیل برنامه ی دکتورا می باشد. قرار است تا ختم این پلان ۸ تن از استادان، به برنامه های تحصیلی دکتورا معرفی گردند؛
۳. تشویق استادان به تکمیل شرایط ترفیعات علمی در میعاد زمانی معین آن، این هدف با فراهم سازی سهولت های لازم برای فعالیت های علمی و تحقیقی استادان و نظارت جدی از فعالیت های علمی آن ها دنبال می گردد؛
۴. معرفی استادان به سیمینارها، کنفرانس ها و ورکشاپ های کوتاه مدت از قبیل؛ فراگیری شیوه های نوین تدریس، مقاله نویسی و...؛
۵. معرفی کارمندان به بورسیه های تحصیلی و کورس های کوتاه مدت.

جدول (۱۳) آمار استادان بر اساس درجهی تحصیلی و رتبهی علمی در پنج سال آینده (۱۴۰۲-۱۴۰۶)

جدید التقرر	مجموع	رتبه‌های علمی						درجهی تحصیل			سال
		نامزد پوهنیار	پوهنیار	پوهنمل	پوهندوی	پوهنوال	پوهاند	لیسانس	ماستر	دکتور	
	۳۷	۶	۵	۱۷	۵	۳	۱	۱۰	۲۴	۳	۱۴۰۲
	۳۷	۶	۳	۱۸	۵	۳	۲	۸	۲۵	۴	۱۴۰۳
	۳۷	۶	۲	۱۷	۶	۴	۲	۸	۲۴	۵	۱۴۰۴
	۳۷	۰	۶	۴	۱۹	۶	۲	۸	۲۴	۵	۱۴۰۵
	۳۷	۰	۶	۳	۱۸	۸	۲	۷	۲۶	۵	۱۴۰۶

۳.۱. معقول سازی تناسب میان شاگرد و استاد

تناسب نامعقول میان شاگرد و استاد به عنوان یکی از چالش‌های جدی در برابر بهبود و ارتقای کیفیت در نهادهای تحصیلی کشور می‌باشد. تناسب میان استاد و محصل در اندونیزیا ۱۵/۱، چین ۱۹/۱، سنگاپور ۱۳/۱ و درمالیزی ۲۰/۱ است. این تناسب در افغانستان در سال ۱۳۹۳ (۳۵/۱) بوده و قرار بود تا سال ۱۳۹۹ به (۳۰/۱) برسد^۱. در پوهنهی شرعیات در سال ۱۳۹۷ ش نسبت میان استاد و محصل (۱/۳۶،۲۵)، در سال ۱۳۹۸ (۱/۳۶،۳)، در سال ۱۳۹۹ (۱/۳۶)، در سال ۱۴۰۰ (۱/۳۵،۳۳) و در سال ۱۴۰۱ (۱/۳۰) بوده است. فعلاً در سال ۱۴۰۲ ش تناسب میان استاد و محصل به ۳۱/۱ می‌رسد، در حالی که تناسب مذکور از طرف وزارت تحصیلات عالی ۴۰/۱ تعیین گردیده است که مانع بزرگی در راستای ارتقای کیفیت بوده و پروسه‌ی یادگیری را برای محصلان دشوار می‌سازد، امید می‌رود که تناسب مذکور در سال‌های بعدی با جذب اعضای بیشتر کادر علمی در نهادهای تحصیلات عالی معیاری گردد.

۴.۱. بازنگری نصاب درسی

نصاب درسی پوهنهی شرعیات از سال ۱۳۷۴ ش الی ۱۳۸۹ ش از نصاب درسی دوران مهاجرت و قسماً از نصاب درسی پوهنهی شرعیات پوهنتون کابل استفاده می‌نمود، خوشبختانه بین سال‌های ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰ نصاب تحصیلی این پوهنهی توسط کمیته‌ی مشترکی متشکل از نماینده‌های پوهنهی‌های شرعیات پوهنتون‌های کشور با در نظر داشت تقاضا و نیازمندی جامعه، مخصوصاً نظام عدلی و قضایی کشور مورد بازنگری و تجدید نظر اساسی قرار گرفت. در این پروسه‌ی بازنگری با تمامی جهات و ارگان‌های ذی‌ربط تبادل نظر گردیده، از برنامه‌های درسی پوهنهی‌های شرعیات،

۱- پلان استراتژیک ملی تحصیلات عالی: ۱۲.

اصول دین و حقوق پوهنتون‌های معتبر کشورهای اسلامی و کشورهای عربی نیز استفاده به عمل آمده است. این کریکولم مطابق سیستم کزیت تدوین گردیده بعد از تصویب توسط کمیته‌ی مشترک، به عنوان سند رسمی چاپ و به پوهنتون‌های کشور ارسال گردید، این کریکولم از سال ۱۳۹۲ الی سال ۱۳۹۸ در همه پوهنتون‌ها و مؤسسات تحصیلی کشور که برای رشته‌های سه گانه‌ی لیسانس (فقه و قانون، تعلیمات اسلامی پسران و رشته‌ی تعلیمات اسلامی دختران) تهیه شده بود، تطبیق می‌گردید، در سال ۱۳۹۸ وزارت تحصیلات عالی نظر به تقاضای منسوبین نهادهای تحصیلی کشور مصمم بر آن شد تا یک بار دیگر نصاب درسی را مورد بازنگری قرار دهد تا تعدیلات مورد نیاز جهت غنامندی بیشتر نصاب درسی تحصیلی کشور، آورده شود که خوش بختانه این مامول بر آورده شد و قرار بر آن شد، از سال ۱۳۹۹ نصاب جدید تطبیق گردد، نصاب مذکور در حال حاضر تا سمسٹر ششم راه خود را پیموده است، اما نسبت تحول و تغییر رژیم حاکم و از سرگیری برنامه‌های مختلف در کشور، عمر این نصاب خیلی کوتاه بوده و در سال ۱۴۰۱ نصاب جدیدی از طرف وزارت تحصیلات عالی تحت حاکمیت امارت اسلامی افغانستان تدوین گردید، بدین اساس اکنون ما شاهد تطبیق سه نوع نصاب تحصیلی هستیم، در سمسٹرهای هفتم و هشتم نصاب تصویب شده‌ی سال ۱۳۹۲، از سمسٹر پنجم الی سمسٹر ششم نصاب تایید شده‌ی سال ۱۳۹۸ و در سمسٹرهای اول الی چهارم نصاب تعیین شده‌ی سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ تطبیق می‌گردد.

در کل هر سه کریکولم از یک سلسله مزایایی برخوردار است که مهم‌ترین آن متوازن بودن و مطابقت به نیازمندی‌های جامعه می‌باشد؛ ولی با آن هم ایجاب می‌کند که پوهنچی‌های شریعیات برای غنامندی هرچه بیشتر آن، نصاب موجوده را مطابق روش‌های نوین تدریس و آموزش (OBE-SCL) بازنگری نموده طرح مشخصی را بعد از بررسی و کارشناسی در دیپارتمنت‌های مربوطه، اخذ نظریات محصلان، فارغان پوهنچی و نمایندگان ارگان‌های ذی-ربط؛ مانند محکمه، خانونالی، عدلیه، وکلای مدافع، معارف، حج، ارشاد و اوقاف و دیگر مراجع ذی‌نفع تهیه نموده به مراجع ذی‌صلاح تقدیم نمایند.

۵.۱. آپدیت کتلاک برای معرفی برنامه‌های علمی

برای رسیدن به اهداف آموزشی، داشتن یک سندی که تمامی مشخصات برنامه‌های علمی پوهنچی را شرح و تعریف نماید، یک نیاز جدی می‌باشد. خوشبختانه پوهنچی شریعیات که از قبل دارای کتلاک بوده و در حال حاضر کتلاک خود را بروزرسانی نموده است، هم‌چنان دیپارتمنت‌ها دارای کتلاک بوده و مورد بروزرسانی قرار گرفته است.

۶.۱. ایجاد و انکشاف توأمیت‌ها و تفاهم‌نامه‌ها

پوهنچی شریعیات جهت ارتقای کیفیت و کسب اعتبار اکادمیک خویش، به ایجاد و حفظ روابط و همکاری‌های علمی با سایر پوهنتون‌ها و نهادهای ذی‌ربط نیاز دارد. این پوهنچی در سال‌های قبل با پنج ارگان دولتی و دو نهاد غیر دولتی قرار داد همکاری را امضا نموده است؛ ولی تاکنون با هیچ پوهنتون و پوهنچی دیگری توأمیت رسمی ندارد. هر چند همکاری‌های نسبی میان این پوهنچی و پوهنچی شریعیات کابل در چوکات قرار داد همکاری بین پوهنتون تخار و پوهنتون کابل وجود دارد؛ اما این همکاری‌ها بسنده نمی‌باشد. هم‌چنان هم‌کاری‌هایی میان این پوهنچی و پوهنچی

های شرعیات بلخ، بغلان و بدخشان وجود دارد؛ ولی این هم‌کاری‌ها در چارچوب قرار داد رسمی بین طرفین صورت نمی‌گیرد؛ بناءً پوهنهی شرعیات در نظر دارد در پنج سال آینده توأمیت و قرارداد هم‌کاری را که با ارگان‌های دولتی و غیر دولتی که قبلاً امضا نموده بود، دوباره تجدید و با پوهنهی‌های شرعیات چهار پوهنتون کشور: کابل، ننگرها، بلخ و هرات توأمیت عقد نموده تلاش‌های لازم را جهت عقد توأمیت با پوهنتون‌های خارجی انجام دهد. هم‌چنان در نظر است تفاهم‌نامه‌های را با ریاست معارف، ریاست امر بالمعروف و نهی عن المنکر، انجمن وکلای مدافع و سایر نهاد های ذی‌علاقه امضاء نماید.

۷.۱. تقویت کمیته‌ی تضمین کیفیت و اعتبار دهی

کمیته‌ی تضمین کیفیت و اعتباردهی در سال ۱۳۹۲ش غرض بهبود کیفیت تدریس و آموزش، ایجاد گردیده و در سطح پوهنهی فعالیت‌های را انجام داده است که مهم‌ترین آن مستند سازی فعالیت‌ها، ایجاد کمیته‌ها بروسازی نصاب، تطبیق پروسه‌ی ارزیابی خودی و... می‌باشد، این فعالیت‌ها تأثیرات خوبی در بهبود شیوه‌ی تدریس استادان داشته است. برای تقویت بیشتر کمیته و مؤثریت فعالیت‌های آن در پنج سال آینده کارهای زیر انجام می‌گردد:

۱. گماشتن یک تن از استادان بلند رتبه در مدیریت کمیته و گزینش استادان با پشت کار به حیث اعضای آن در هر دوره‌ی کاری؛
۲. پلان‌گذاری دقیق در بخش بهبود و ارتقای کیفیت در سطح پوهنهی؛
۳. تجهیز کمیته‌ی تضمین کیفیت در سطح پوهنهی؛
۴. پیشنهاد یک کارمند در کمیته‌ی تضمین کیفیت؛
۵. ایجاد کمیته‌ی نظارت از پلان‌های پوهنهی؛
۶. تدویر ورکشاپ‌های ارتقای ظرفیت و آموزشی؛
۷. تجهیز صنف‌ها با وسایل الکترونیکی معاصر با هماهنگی کمیته‌ی آموزش الکترونیکی؛

۸.۱. آموزش الکترونیکی

در پوهنهی کمیته‌ی آموزش الکترونیکی (E-Learning) ایجاد گردیده و اتاق مجهز با کمپیوترها، تلویزیون LCD، سهولت محدود دسترسی به انترنت و برخی وسایل دیگری تسهیل کننده‌ی آموزش الکترونیکی وجود دارد که با فراهم سازی وسایل ویدیوکنفرانس می‌توان به عنوان یک صنف مجهز برای آموزش‌های الکترونیکی استفاده نمود. این پوهنهی فراهم سازی مراحل ابتدائی آموزش الکترونیکی را یکی از اهداف این پلان قرار داده و فعالیت‌های زیر را در زمینه انجام می‌دهد:

۱. تجهیز یک اتاق با وسایل ویدیو کنفرانس، جهت برگزاری کنفرانس‌ها و صنف‌های الکترونیکی؛
۲. برگزاری کورس‌های آموزشی جهت معرفی آموزش الکترونیکی و آشنایی با مهارت‌های استفاده از تکنولوژی برای استادان و محصلان؛
۳. برگزاری کورس‌های آموزشی غرض آشنایی استادان با روش‌های آموزش از راه دور؛

۴. معرفی روش‌های ارتباط و دست‌رسی محصلان با استادان از طریق تکنولوژی و وسایل الکترونیکی؛
۵. برگزاری صنف‌های درسی الکترونیکی با استفاده از قراردادهای هم‌کاری علمی با سایر پوهنتون‌ها؛
۶. معرفی ویب‌سایت‌ها و کتاب‌خانه‌های معتبر الکترونیکی برای استادان و محصلان؛
۷. تدویر و رکشاپ آموزش MIS برای کارمندان پوهنچی جهت دیتابیس اسناد پوهنچی؛
۸. دیتابیس تمام کتاب‌های کتاب‌خانه‌ی پوهنچی و تنظیم کتب طبق سیستم کتاب‌داری معاصر؛
۹. آموزش شیوه‌های استفاده از وسایل الکترونیکی جهت دست‌رسی به تحقیقات علمی.

۲. تحقیقات علمی

تحقیقات علمی در پوهنهی شرعیات شامل آثار ترفیعات علمی (تالیف کتب درسی، تحقیق و ترجمه)، مقاله‌های علمی، کنفرانس‌های علمی و مونوگراف محصلان می‌باشد. در پنج سال گذشته به تناسب ظرفیت استادان پوهنهی، فعالیت‌های تحقیقی نسبتاً خوب بوده؛ ولی بیشتر این تحقیقات به منظور تکمیل شرایط ترفیع علمی انجام یافته، نقش کم‌تری در ارتقای کیفیت تدریس و انکشاف جامعه داشته است. قرار است در پنج سال آینده روی تحقیقات علمی توجه جدی صورت گرفته و در فعالیت‌های تحقیقی استادان و محصلان، هدف‌مندی و تأثیرگذاری بیشتر در انکشاف جامعه در نظر گرفته شود. برای نیل به این هدف برنامه‌های ذیل عملی می‌گردد:

۱.۲. تقویت کمیته‌ی تحقیق

انتخاب مدیریت قوی و گزینش استادان بلند رتبه به حیث اعضای کمیته و فراهم سازی سهولت‌های لازم برای کمیته.

۲.۲. پلان‌گذاری هدف‌مند

برای پیش‌رفت در بخش تحقیق نیاز است تا پلان‌گذاری دقیق و هدف‌مند که در آن اهداف و زمینه‌های تحقیقاتی مشخص گردیده، فعالیت‌های تحقیقی استادان و محصلان را به سوی هدف‌مندی و تأثیرگذاری بیشتر در انکشاف جامعه سوق دهد.

۳.۲. تقویت ظرفیت و مهارت‌های تحقیقی استادان و محصلان

همه ساله ورکشاپ‌های آموزشی کوتاه مدت برای ارتقای ظرفیت و مهارت‌های تحقیقی برای استادان و محصلان راه اندازی می‌گردد. این برنامه برای استادان از طریق کمیته‌ی تحقیق پوهنتون و کمیته‌ی فرعی تحقیق پوهنهی با هماهنگی رهبری پوهنهی تطبیق می‌گردد و برای محصلان در چوکات کمیته‌ی فرعی فرهنگی، کمیته‌ی فرعی تحقیق، کمیته‌ی فرعی آموزش الکترونیکی و کلینیک حقوقی برگزار می‌گردد.

۴.۲. تدارک هزینه‌ی مالی

پوهنهی ضمیمه‌ی این پلان، پلان مالی پنج ساله خویش را نیز تهیه و در آن هزینه‌ی مالی برای اجرای پروژه‌های تحقیقی را در نظر گرفته است.

۵.۲. فراهم سازی تسهیلات لازم برای چاپ و نشر مقالات و آثار تحقیقی استادان و محصلان

جهت نیل به هدف فوق پوهنهی برنامه‌های زیر را در نظر دارد:

أ. شناسایی ژورنال‌های معتبر بین‌المللی برای نشر مقالات خارجی استادان؛

ب. اقدامات لازم جهت ایجاد ویب‌سایت پوهنهی؛

ت. تلاش‌های لازم برای ایجاد مجله‌ی علمی پوهنهی؛

ث. ایجاد توأمیت با سایر پوهنتون‌ها جهت چاپ تحقیقات علمی استادان و محصلان؛

۶,۲. ایجاد دیتابیس (Data Base)

در نظر است در جریان دو سال اول این پلان، دیتابیس جداگانه برای ثبت تحقیقات علمی استادان و محصلان ایجاد گردد.

۷,۲. ایجاد فضای رقابتی

جهت تشویق و سوق دهی استادان و محصلان برای انجام بهتر فعالیت‌های تحقیقی، یک فضای رقابتی را در سطح پوهنهی ایجاد نموده همه ساله یکی از آثار تحقیقی را به عنوان اثر برتر سال انتخاب و از محقق آن تقدیر می‌نماید.

۸,۲. نظارت و ارزیابی

پوهنهی پروسه‌ی نظارت از فعالیت‌های تحقیقی استادان و محصلان را تقویت نموده همه ساله فعالیت‌های تحقیقی استادان را ارزیابی می‌کند.

۹,۲. انکشاف منابع معلوماتی

برای تقویت بخش تحقیق، پوهنهی در نظر دارد کتاب‌خانه‌ی پوهنهی و کمپیوتر لب را انکشاف داده و سهولت استفاده مؤثر از منابع معلوماتی الکترونیکی را برای استادان و محصلان فراهم سازد.

۳. کلینیک حقوقی (Legal Clinic)

پوهنځی شرعیات به منظور تقویت مهارت‌های عملی و مسلکی شاگردان خویش به حیث قضات، سارنوالان، حقوق‌دانان و قانون‌گزاران آینده کشور، مرکزی را به نام کلینیک حقوقی در سال ۱۳۹۴ش ایجاد نموده و جواز فعالیت آن را در سال ۱۳۹۵ش از مرجع مربوطه اخذ نموده است. این مرکز دارای بورد خاص بوده تحت نظارت رئیس‌ان دو پوهنځی با یک تن کارمند اداری و دو تن ترینر با هم‌کاری مالی دفتر GIZ بخش حاکمیت قانون فعالیت می‌کرد. پوهنځی شرعیات به عنوان یکی از طرفین ذی‌نفع در این مرکز و به‌خاطر توجه به کارهای عملی محصلان خویش در پنج سال آینده جهت تقویت برنامه‌های کلینیک حقوقی روی موارد زیر کار می‌کند:

۱.۳. شامل شدن تشکیل کلینیک در تشکیل رسمی پوهنتون

در حال حاضر از جمله پرسونل کلینیک، تنها مدیر آن شامل تشکیل رسمی پوهنتون گردیده است. پوهنځی در پنج سال آینده با هم‌کاری سایر طرف‌های ذی‌نفع، اقدامات لازم را جهت ساختن کادر مسلکی و کارمندان اداری دائمی آن در تشکیل پوهنتون انجام خواهد داد.

۲.۳. بازنگری و انکشاف نصاب

نصاب کلینیک حقوقی در سال‌های پسین توسط تیم بازنگر متشکل از پوهنځی‌های شرعیات و حقوق پوهنتون‌های افغانستان به هم‌کاری مؤسسه‌ی آسیا فاوندیشن ترتیب و شامل نصاب تحصیلی پوهنځی‌های فوق‌الذکر گردید؛ اما بعد از روی کار آمدن امارت اسلامی تا اکنون فعالیت‌های کلینیک حقوقی به حال تعلیق قرا گرفته است. بناءً پوهنځی در نظر دارد جهت پیشرفت کارهای عملی محصلان خویش در تطابق با وضعیت فعلی و لوایح وزارت تحصیلات عالی، نصاب آن را بازنگری نموده و فعالیت‌های آن را از سر گیرد.

۳.۳. مساعدت‌های حقوقی

در نظر است جهت سهم‌گیری در انکشاف جامعه، بخش مساعدت‌های حقوقی غرض‌ارایه‌ی خدمات حقوقی برای افراد بی‌بضاعت جامعه با تفاهم و هم‌کاری مراجع عدلی و قضائی فعالیت نماید.

۴.۳. برنامه آگاهی دهی حقوقی

جهت سهم‌گیری در تقویت نظام و جامعه، بخش آگاهی دهی حقوقی، در موضوعات مختلف مورد نیاز برای اقشار مختلف جامعه از قبیل شاگردان لیسسه‌ها، مدارس دینی، پوهنتون‌ها، دارالمعلمین‌ها و مردم عام آگاهی خواهد داد. باراه اندازی این برنامه از یک طرف، محصلان در ارایه‌ی خدمات اجتماعی سهم می‌گیرند و از طرف دیگر اقشار مختلف جامعه از حقوق و مکلفیت‌های خویش و دیگران آگاه گردیده، جامعه بسوی هم‌زیستی مسالمت آمیز و رعایت احترام متقابل سوق می‌گردد.

۵.۳. تقویت ظرفیت حقوقی محصلان

یکی از ضعف‌های جدی نزد محصلان، عدم آشنایی آن‌ها با مهارت‌ها و روش‌های عملی حقوقی است که این مهارت‌ها یک نیاز جدی در ساحات کاری (عدلی و قضایی) محسوب می‌گردد؛ بناء برای تقویت مهارت‌های حقوقی محصلان، لازم است در چوکات کلینیک حقوقی، کورس‌های آموزشی برگزار گردیده و زمینه اجرای برخی از پروژه‌های حقوقی مهیا گردد.

۶.۳. ایجاد برنامه‌های عایداتی

طبق معمول در کشورهای دیگر کلینیک‌های حقوقی به حیث مراکز حقوقی معتبر، یک منبع خوب عایداتی برای پوهنتون‌ها می‌باشد. کلینیک‌های حقوقی از طریق عرضه‌ی خدمات حقوقی در بدل پول برای مراجعه‌کنندگان خویش، عواید بدست می‌آورند؛ بناء تلاش‌های لازم جهت ظرفیت‌سازی برای ایجاد بخش‌های عایداتی در کلینیک به عنوان یک هدف استراتژیک در نظر می‌باشد.

۴. ظرفیت اکادمیک و اداری

۱.۴. جذب و استخدام اعضای کادر علمی بیشتر

پوهنچی در سال (۱۴۰۲) ۳۷ تن عضو کادر علمی دارد که ۱۵ تن آن‌ها مکلف به تدریس مضامین ثقافت اسلامی در پوهنچی‌های دیگر بوده، در تقسیم اوقات درسی پوهنچی مکلفیت ندارند. با این حساب ظرفیت اکادمیک پوهنچی به تناسب شاگردان و مکلفیت‌های تدریسی آن ناکافی است، گرچند طی سال‌های پسین به علت جذب کم‌تری محصلان، تناسب میان شاگرد و استاد در این پوهنچی تا حدی نورمال (۳۱/۱) می‌باشد؛ اما در صورت جذب بیشتر محصلان مانند سال‌های قبل که در مواردی آمار به پانزده صد (۱۵۰۰) تن می‌رسید، ایجاب می‌کند که اعضای کادر علمی بیشتری در این پوهنچی استخدام گردند، هم‌چنان آمار مکلفیت‌های درسی دیپارتمنت ثقافت اسلامی از یک کریدت به چهار کریدت افزایش یافته و قرار است در برخی رشته‌های تحصیلی این آمار به هشت کریدت افزایش یابد؛ فلذا ایجاب می‌کند که اعضای کادر علمی بیشتری استخدام گردند، تا پروسه‌ی تدریس از مؤثریت بهتر برخوردار گردد، در پلان استراتژیک پوهنتون، ایجاد پوهنچی‌ها و برنامه‌های تحصیلی جدید پلان گردیده است که این باعث بیشتر شدن مکلفیت تدریس مضامین ثقافت اسلامی می‌گردد. هم‌چنان پوهنچی در نظر دارد یک برنامه‌ی جدید تحصیلی و یک دیپارتمنت را در پنج سال آینده ایجاد نماید. با در نظر داشت موارد فوق نیاز است روی انکشاف ظرفیت اکادمیک پوهنچی توجه شود، بدین منظور پوهنچی اقدامات لازم جهت استخدام حد اقل ۲۵ تن عضو کادر علمی جدید را در پنج سال آینده انجام می‌دهد.

۲.۴. استخدام کارمندان مورد نیاز

ظرفیت اداری پوهنچی نیز برای پیشبرد ماموریت آن ناکافی بوده و پوهنچی از این ناحیه دچار مشکل می‌باشد و در صورت ایجاد برنامه‌ی ماستری، مشکل کم‌بود پرسونل اداری پوهنچی جدی‌تر خواهد شد. هم‌چنان دو کارمند برای پیشبرد امور اداری پوهنچی کافی نمی‌باشد؛ بناءً استخدام کارمندان جدید در موارد زیر، جزء پلان استراتژیک پوهنچی می‌باشد:

یک نفر کارمند برای کتاب‌خانه؛

یک نفر کارمند برای کمپیوتر لب؛

یک نفر کارمند برای شعبه‌ی تدریسی؛

یک نفر کارمند برای بورد ماستر؛

دو نفر کارکن خدماتی.

۳.۴. انکشاف ظرفیت جذب محصلان

در سال‌های قبل به علت چالش‌های سیاسی، قرنطین و همه‌گیری ویروس کرونا و فرار جوانان از کشور، ظرفیت جذب محصلان در مؤسسات تحصیلی کشور محدود بوده است. در نظر است در پنج سال آینده، با در نظر داشت معیارهای آموزشی محصلان بیشتری جذب گردند، بدین منظور پوهنچی اقدامات زیر را انجام می‌دهد:

(۱) فعلا پوهنچی چهار برنامه‌ی تحصیلی روزانه و یک برنامه‌ی تحصیلی شبانه دارد. قرار است در هر برنامه‌ی تحصیلی روزانه، هر سال ۱۲۰ نفر محصل و در برنامه‌ی شبانه ۵۰ نفر محصل و در مجموع در بخش شبانه و روزانه هر سال ۲۹۰ نفر جذب گردد.

(۲) بنابر عواملی که بیشتر به مراجع بالایی بر می‌گردد، در برخی از سال‌ها، پوهنچی نتوانسته در برنامه‌های شبانه‌ی خویش محصل جذب نماید. در نظر است برای بهبود در این بخش تلاش‌های لازم صورت گیرد.

۴.۴. تطبیق پروسه‌ی ارزیابی استادان

به منظور ارتقای کیفیت و حصول اطمینان از این‌که اعضای کادر علمی از فرصت‌های فراهم شده برای ارتقای ظرفیت علمی و مسلکی خویش استفاده‌ی لازم نمایند، پروسه‌ی ارزیابی استادان به شکل جدی تطبیق خواهد شد. این پروسه از طریق کمیته‌ی تضمین کیفیت در سطح پوهنچی و دیپارتمنت‌ها اجرا گردیده، سمستر وار گزارش آن به ریاست و شورای علمی پوهنچی ارائه می‌گردد. پوهنچی نیز گزارش خویش را به مراجع فوقانی ارائه می‌نماید.

۵.۴. اطلاع رسانی در مورد آزادی اکادمیک

قرار است غرض آگاهی استادان و محصلان در مورد آزادی‌های اکادمیک مطابق قوانین و لوایح وزارت تحصیلات عالی، اقدامات لازم صورت گیرد. این برنامه از طریق برگزاری کورس‌های آموزشی آگهی دهی در مورد قوانین، مقررات و لوایح و هم‌چنان چاپ و در دسترس قرار دادن آن‌ها عملی گردد.

۵. اداره و رهبری

۱.۵. تعهد و التزام در تطبیق قوانین، مقررات، لوایح، طرز‌العمل‌ها و تصاویر

تطبیق قوانین، مقررات، لوایح، طرز‌العلم و تصاویر شوراها در نهادهای تحصیلی غرض تقویت اداره و رهبری سالم یک اصل بوده و قانون مندی و پای بندی به اصول را نهادینه می‌سازد.

۲.۵. تقویت کمیته‌های کاری پوهنچی

در نظر است با تهیه‌ی پلان استراتژیک، پلان عملیات، پلان تطبیقی، پلان کاری و لایحه‌ی وظایف هر کمیته مکلفیت‌ها و ساحات کاری آن‌ها مشخص گردیده تسهیلات لازم برای اجرای وظایف محوله فراهم، کورس‌های آموزشی مورد نیاز تدویر یافته و جهت نظارت و ارزیابی از کارکرد کمیته‌ها، میکانیزم عملی تنظیم گردد.

۳,۵. ایجاد کمیته‌ی نظارت از پلان‌ها

نظارت از پلان‌ها یکی از فکتورهای پیشرفت در هر اداره و نهاد می‌باشد که تا هنوز در پوهنخی این امر جدی گرفته نشده است؛ بناءً در نظر است کمیته‌ی بدین منظور متشکل از رئیس و اعضای کادر علمی، ایجاد گردیده مکلفیت‌های زیر را انجام دهند:

- (۱) پلان‌گذاری در سطح پوهنخی؛
- (۲) مشوره دهی به دیپارتمنت‌ها و کمیته‌های کاری پوهنخی در بخش پلان‌گذاری؛
- (۳) نظارت از تطبیق پلان‌ها در سطح پوهنخی و دیپارتمنت‌ها؛
- (۴) تهیه‌ی گزارش از تطبیق پلان‌ها و ارایه‌ی آن به شورای علمی پوهنخی.

۴,۵. اقدامات لازم جهت رسیدن به استقلالیت اکادمیک

پوهنخی تا حد زیادی شرایط و ظرفیت دست‌یابی به استقلالیت اکادمیک را فراهم نموده و امید وار است در جریان تطبیق این پلان پیشرفت‌های خوبی در زمینه صورت گرفته و به استقلالیت اکادمیک نایل آید.

۵,۵. مبارزه با کارشکنی و فساد

پوهنخی شرعیات جهت نهادینه شدن ارزش‌های اکادمیک، تعهد وظیفوی، اصول اداری میان استادان و کارمندان و تأمین عدالت و شفافیت، خود را در مبارزه با هر گونه اعمال خلاف ارزش‌های اکادمیک، اصول و مقررات اداری، بی‌عدالتی و کارشکنی متعهد می‌داند. جهت رسیدن به این هدف استراتژیک، موارد زیر را به گونه‌ی جدی نظارت و کنترل می‌نماید:

۱. تقسیم عادلانه‌ی مکلفیت‌ها (تدریس، رهنمایی، اشتراک فعال در کمیته‌های کاری) برای تمام استادان در سطح دیپارتمنت‌ها و پوهنخی؛
۲. استفاده از بورسیه‌ها و برنامه‌های انکشاف ظرفیت؛
۳. ارزیابی و امتحانات محصلان؛
۴. کنترل حاضری اعضای کادر علمی و اداری؛
۵. مصؤونیت و عدم دست‌کاری در نتایج امتحانات؛
۶. رسیدگی به تقلب، حق تلفی، تعصب و بی‌انصافی؛
۷. کارشکنی و غفلت وظیفوی.

۶,۵. تطبیق پروسه‌ی مستند سازی فعالیت‌ها

برای تنظیم بهتر فعالیت‌ها و ارایه‌ی شواهد از کارکردها برای بازنگران داخلی و خارجی، تطبیق پروسه‌ی مستند سازی یک امر حتمی می‌باشد؛ بناءً پوهنخی در نظر دارد این پروسه را به گونه‌ی جدی پیگیری نموده برای تطبیق آن میکانیزمی را تهیه نماید.

۷,۵. ایجاد دیتابیس یا سیستم ذخیره معلومات در مورد استادان

داشتن یک سیستم منظم جمع آوری و ذخیره‌ی معلومات در مورد تقرر، ارتقای تحصیلی، ترفیعات علمی، تبدیلی، تقاعد، مجازات و مکافات و سایر معلومات مورد نیاز جهت رعایت نظم اداری و استفاده در پلان‌گذاری‌ها یک امر حتمی می‌باشد. پوهنچی در نظر دارد این سیستم را تا شروع سال دوم این پلان، ایجاد نموده تمام معلومات مورد نیاز را درج سیستم نماید. معلومات در این سیستم همه ساله تجدید و به روز سازی خواهد گردید.

۶. خدمات محصلان

۱.۶. ایجاد دیتابیس محصلان

پوهنچی در نظر دارد تا ختم سال دوم این پلان، دیتابیس محصلان را غرض جمع آوری و ذخیره‌ی معلومات اساسی محصلان از ثبت نام، دوام تحصیل، ارتقا، تبدیلی، منفکی و ... ایجاد نموده معلومات مورد نیاز را درج دیتابیس نماید.

۲.۶. ایجاد شورا و کمیته‌های کاری محصلان

به منظور تنظیم بهتر فعالیت‌ها و تشویق محصلان به تلاش، ابتکار و خلاقیت، شریک ساختن آن‌ها در تصمیم‌گیری‌های پوهنچی در امور مربوط به محصلان، شواری محصلان از ترکیب محصلان نخبه تشکیل گردیده در چوکات آن کمیته‌های کاری ایجاد می‌گردد. این فعالیت در سال اول پلان عملی خواهد گردید.

۳.۶. ایجاد کمیته‌ی فارغان

به هدف ارتباط دوام‌دار و منظم با فارغان و مراجع استخدام‌کننده، پوهنچی کمیته‌ی فارغان را ایجاد می‌نماید. کمیته‌ی مذکور فعالیت‌های زیر را انجام می‌دهد:

- ۱) ایجاد یک شبکه‌ی ارتباطی بین فارغان و پوهنچی؛
- ۲) ایجاد میکانیزم ارتباطی با مراجع استخدام‌کننده غرض آگاهی از موفقیت‌های فارغان در ساحه‌ی کار؛
- ۳) جمع آوری معلومات در مورد کاریابی محصلان و نقاط قوت و ضعف آن‌ها در ساحه‌ی کار.

۴.۶. تدوین پالیسی انضباطی

پوهنچی در نظر دارد که پالیسی انضباطی را جهت مدیریت سلوک اخلاقی محصلان تهیه و تطبیق نماید. این فعالیت تا ختم سال اول پلان، عملی خواهد گردید.

۵.۶. تهیه‌ی میکانیزم نظارتی از تطبیق پالیسی‌ها

پوهنچی در نظر دارد تا یک میکانیزم واضح نظارتی را از چگونگی تطبیق پالیسی‌ها در سطح پوهنچی ترتیب نماید.

۶.۶. تدویر برنامه‌های آگاهی دهی برای محصلان

برنامه‌های آگاهی دهی در مورد نظام آموزشی پوهنچی، لوايح و مقررات، نصاب دیپارتمنت‌ها و سایر موارد مورد نیاز، برای محصلان جدید الشمول راه اندازی می‌گردد.

۷.۶. تطبیق میکانیزم رسیدگی به شکایات و انتقادهای محصلان

صندوق شکایات در پوهنچی نصب گردیده و میکانیزمی جهت رسیدگی به پیشنهادها و شکایات محصلان تدوین گردیده است، پوهنچی همه ساله آگاهی دهی لازم را در این مورد انجام می‌دهد.

۸.۶. فراهم سازی سفرهای علمی

پوهنحی میکانیزم مناسبی را جهت تنظیم برنامه‌های سیرعلمی برای محصلان تهیه نموده تلاش‌های لازم را غرض فراهم سازی بودجه برای راه اندازی سفرهای علمی انجام خواهد داد.

۹.۶. برگزاری کورس‌های آموزشی

سال‌های قبل پوهنحی جهت ارتقای ظرفیت محصلان خویش، کورس‌های آموزشی تدویر نموده و برای سال‌های آینده نیز در نظر دارد بر مبنای نیاز سنجی دقیق، کورس‌های را در بخش آموزش زبان عربی، زبان انگلیسی، آموزش کامپیوتر، شیوه‌های استفاد از کتابخانه و مطالعه و ... راه اندازی نماید.

۷. سهم گیری در انکشاف جامعه

۱.۷. پلان گذاری و تطبیق پروژه های تحقیقی هدفمند

پوهنچی در نظر دارد تحقیقات علمی هدف مند و کاربردی را که برای مشکلات متعدد حقوقی، اقتصادی و اجتماعی موجود در جامعه افغانی، انجام داده و راه حل های مناسبی را ارایه و ظرفیت سازی نموده، زمینه ها و امکانات اجرای این نوع تحقیقات را فراهم سازد، تا استادان و محصلان به شکل انفرادی و یا گروهی پروژه های تحقیقی طرح و اجرا نموده سهم خویش را در انکشاف جامعه ادا نمایند.

۲.۷. ایجاد برنامه های آگاهی دهی حقوقی در چوکات کلینک حقوقی

طوری که در بند ۶ هدف سوم این پلان شرح گردید، پوهنچی در کنار برنامه های دیگر در نظر دارد با راه اندازی برنامه آگاهی دهی حقوقی در چوکات کلینک حقوقی، نقش خویش را در رشد و انکشاف جامعه ایفا نماید. برای ایجاد این برنامه تلاش های لازم صورت خواهد گرفت.

۳.۷. راه اندازی برنامه های فرهنگی

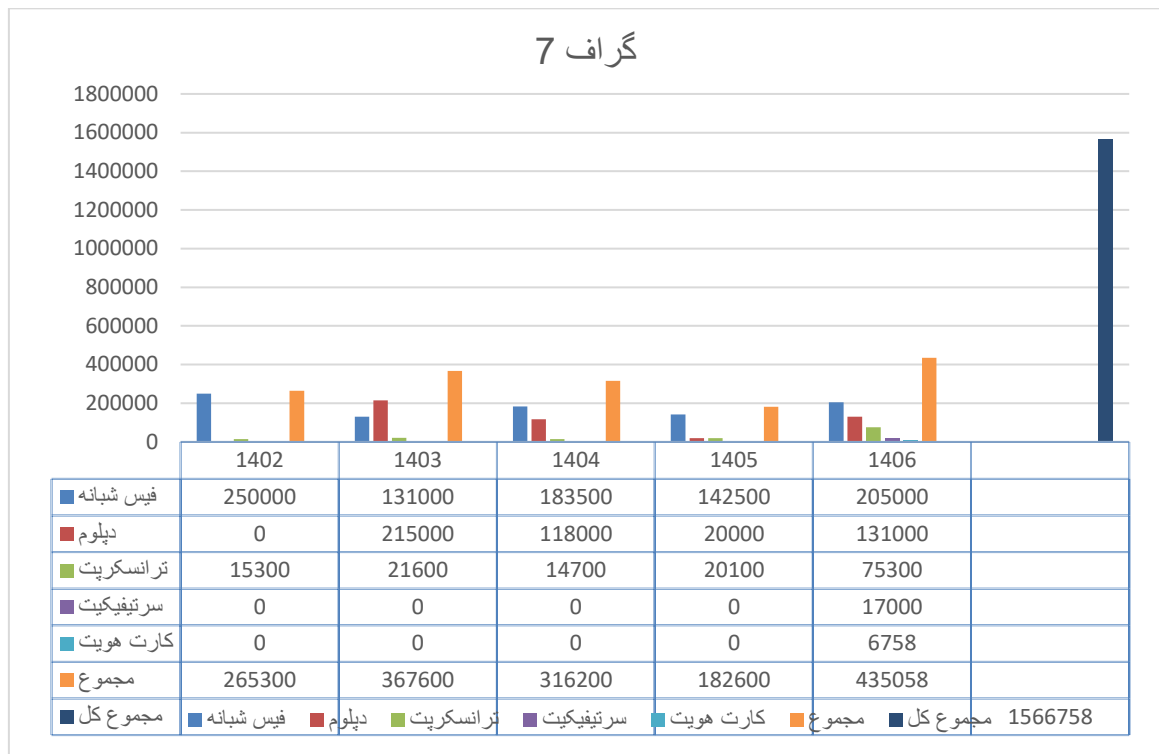
کمیته ی فرهنگی در پوهنچی ایجاد گردیده است که بخشی از وظایف آن برگذاری برنامه های فرهنگی روی موضوعات مهم اجتماعی غرض ترویج ارزش های پسندیده ی فرهنگی و مبارزه علیه رسوم و عنعات ناپسند اجتماعی می باشد.

۸. کسب عواید و جلب مساعدت ها

کسب عواید جهت تقویه ی بنیه ی مالی و اقتصادی دولت یک نیاز مبرم تلقی میگردد، وزارت تحصیلات عالی از طریق برنامه های مختلف عایداتی در سطح پوهنتون ها عواید کسب می کند. پوهنچی به سهم خود توانسته است در پنج سال گذشته از مجاری مختلف عواید کسب و به حساب دولت واریز نماید که تفصیل آن در جدول زیر نمایش داده شده است.

جدول (۱۴) عواید پوهنچی در پنج سال گذشته (۱۳۹۷-۱۴۰۱)

سال	فیس شبانه	قیمت دیپلوم	قیمت ترانسکرپت	سرتیفیکیت	قیمت کارت هویت محصلان	مجموع
۱۳۹۷	۲۵۰۰۰۰	۰	۱۵۳۰۰		۰	۲۶۵۳۰۰
۱۳۹۸	۱۳۱۰۰۰	۲۱۵۰۰۰	۲۱۶۰۰		۰	۳۶۷۶۰۰
۱۳۹۹	۱۸۳۵۰۰	۱۱۸۰۰۰	۱۴۷۰۰		۰	۳۱۶۲۰۰
۱۴۰۰	۱۴۲۵۰۰	۲۰۰۰۰	۲۰۱۰۰		۰	۱۸۲۶۰۰
۱۴۰۱	۲۰۵۰۰۰	۱۳۱۰۰۰	۷۵۳۰۰	۱۷۰۰۰	۶۷۵۸	۴۳۵۰۵۸
مجموع پنج سال						۱۵۶۶۷۵۸

۸. غرض افزایش عواید در پنج سال آینده، پوهنچی برنامه‌های زیر را در نظر دارد:

۱.۸. ایجاد برنامه‌ی ماستری

پوهنچی شریعات در هدف شماره یک خود ایجاد برنامه‌ی ماستری را در اولویت خویش قرار داده است، نظر به قانون وزارت تحصیلات عالی، برنامه‌های مافوق لیسانس مجانی نبوده و محصلان مکلف به پرداخت فیس سمستر وار می‌باشند، در صورت ایجاد این برنامه، پوهنچی عواید خوبی را از این طریق کسب خواهد کرد.

۱.۸.۱. انکشاف ظرفیت جذب محصلان در برنامه‌های شبانه

در حال حاضر پوهنچی در برنامه شبانه‌ی خویش تنها یک صنف فعال درچوکات دیپارتمنت تعلیمات اسلامی دارد. در سال‌های آینده در نظر است با جذب محصلان بیشتر در این برنامه از طریق امتحان عمومی کانکور و ایجاد برنامه‌ی جدید شبانه در رشته‌ی فقه و قانون این ظرفیت را ارتقا دهد.

۲.۸. ایجاد برنامه‌های عایداتی در چوکات کلینیک حقوقی

در دیگر کشورها کلینیک‌های حقوقی یکی از منابع خوب عایداتی برای پوهنتون‌ها می‌باشد که با عرضه‌ی خدمات حقوقی کسب عواید می‌کنند؛ بناءً در نظر است در سال‌های آینده برنامه‌های کلینیک توسعه و تقویت گردیده، برنامه‌های عایداتی در چهارچوب این برنامه‌ها ایجاد گردد.

۳,۸. ظرفیت سازی و دوزنر یابی برای پروژه‌های تحقیقی

پوهنحی در نظر دارد برای پیشبرد پروژه‌های علمی تحقیقی خویش ظرفیت سازی نموده، زمینه‌ها و امکانات اجرای تحقیقات را فراهم سازد تا استادان به شکل انفرادی و یا گروهی پروپوزلهایی را برای اجرای پروژه های تحقیقی طرح نموده حمایت مالی دوزنرهای ذی علاقه را جلب نمایند.

۴,۸. ایجاد صندوق اعانه

پوهنحی در نظر دارد با ایجاد صندوق اعانه، هم‌کاری‌های مالی افراد خیر در کشور و یا بیرون از کشور از جمله اولیای شاگردان جهت پیشبرد برخی از برنامه‌های مفید علمی و فرهنگی جلب گردد. برای تطبیق این برنامه راه اندازی کمپاین و تدویر محافل جمع آوری اعانه با اشتراک محصلان، فارغان، استادان، اولیای شاگردان و سایر افراد خیر در نظر گرفته خواهد.

۹. زیربناها

تعمیر کنونی پوهنحی شرعیات که به‌گونه‌ی غیر معیاری اعمار گردیده بود، با سپری شدن سال‌های متمادی و قرار گرفتن در معرض حوادث و زلزله‌ها در حالت فرسایش قرار داشته و علاوه‌تا این تعمیر نمی‌تواند نیازمندی‌های اداری و تدریسی پوهنحی را مرفوع سازد؛ بناءً پوهنحی در نظر دارد تا ختم این پلان، فعالیت‌های زیر را انجام دهد:

- ✓ کانکریت ریزی اطراف تعمیر؛
- ✓ ترمیم و رنگمالی تعمیر؛
- ✓ پیشنهاد اعمار الحاقیه؛
- ✓ انکشاف و توسعه‌ی مسجد پوهنحی.

۱۰. محیط زیست و سرسبزی

دست‌رسی به فضای مناسب تفریحی از حقوق محصلان می‌باشد؛ بناءً پوهنحی تلاش‌های لازم را جهت فراهم سازی آن فعالیت‌های زیر را انجام می‌دهد.

ایجاد پارک تفریحی؛

غرس نهال‌های زینتی در اطراف تعمیر پوهنحی؛

ساخت سیستم آبیاری سولری.

اولویت‌ها

اهداف این پلان به ترتیب زیر اولویت بندی گردیده است:

۱. اهداف درجه یکم

- (۱) اقدامات لازم جهت رسیدن به استقلالیت اکادمیک
- (۲) ایجاد برنامه ماستری؛
- (۳) تقویت کمیته‌ی تحقیق؛
- (۴) ارتقای دیپارتمنت عقیده و دعوت به فارغ ده؛
- (۵) ایجاد و انکشاف توأمیت‌ها و تفاهم‌نامه‌ها؛
- (۶) تقویت ظرفیت و مهارت‌های تحقیقی استادان و محصلان؛
- (۷) تقویت کمیته‌ی فرعی تضمین کیفیت و اعتبار دهی؛
- (۸) جذب و استخدام اعضای کادر علمی جدید؛
- (۹) استخدام کارمندان مورد نیاز؛
- (۱۰) ارتقای ظرفیت اعضای کادر علمی و اداری؛
- (۱۱) مبارزه با کارشکنی و فساد اداری و اکادمیک؛
- (۱۲) تقویت کمیته‌های کاری پوهنهی؛
- (۱۳) آپدیت کتلاگ برای معرفی برنامه‌های علمی؛
- (۱۴) انکشاف برنامه‌های کلینیک حقوقی؛
- (۱۵) پیشنهاد تعمیر الحاقیه؛
- (۱۶) تدویر برنامه‌های آگاهی دهی برای محصلان؛
- (۱۸) ایجاد پارک تفریحی.

۲. اهداف درجه دوم

- (۱) انکشاف منابع معلوماتی (کتاب‌خانه و کامپیوتر لب)؛
- (۲) چاپ و نشر مقالات و آثار تحقیقی استادان و محصلان؛
- (۳) تطبیق پروسه‌ی ارزیابی استادان؛
- (۴) برگزاری کورس‌های آموزشی برای محصلان؛
- (۵) فراهم سازی تسهیلات آموزش الکترونیکی؛
- (۶) تطبیق پروسه‌ی مستند سازی فعالیت‌ها؛
- (۷) ایجاد سیستم معلوماتی برای استادان و محصلان؛
- (۸) ظرفیت سازی و دونر یابی برای پروژه‌های تحقیقی؛
- (۹) ایجاد برنامه تحصیلی فقه و قانون در بخش شبانه؛

۳. اهداف درجه سوم

- ۱) معقول سازی تناسب میان شاگرد و استاد؛
- ۲) ایجاد شورای محصلان و کمیته‌ی فارغان؛
- ۳) فراهم سازی سیرهای علمی؛
- ۴) ایجاد صندوق اعانه.